

Xəbər
Mingəçevirdə
marketin
müdiri
mühafizəçini
döyüb
qulağını
qopardı
yazısı səh.2-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 7 sentyabr 2017-ci il Cümə axşamı № 184 (6798) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Ayaz Mütəllibovun ətrafı "baş nazir olacaq" təşviqatına başladı

Eks-prezidentin tərəfdarları 2018-ci il seçkilərindən sonra onun yüksək postda təyin ediləcəyinə dair təbliğat aparırlar

yazısı səh.3-də

Mehman Əliyevi 5 saat dindiriblər

yazısı səh.3-də

"MTN işi": sabiq nazirin adı keçən 4 məhkəmə yekunlaşır

yazısı səh.4-də

Siyasi ekspert

"Guardian"ın hiyləsini açdı

yazısı səh.5-də

Manatın payızı - proqnozlar necədir...

yazısı səh.6-də

Qarabağla bağlı kritik müzakirələr ayı - əsas gözlənti

yazısı səh.9-də

Pinəci ola bilməyən Sezen Aksunun ilginç həyat hekayəsi

yazısı səh.10-də

Xaricdə ali məktəb seçərkən nələrə diqqət etməli - ekspert məsləhəti

yazısı səh.13-də

Rusiya-ABŞ gərginliyi pik həddə

yazısı səh.12-də

Hökumət torpaqdan istifadəyə nəzarəti gücləndirir

yazısı səh.13-də

Qədim su terapiyalarının möcüzəvi faydaları

yazısı səh.15-də

Hava şəraiti kəskin dəyişəcək, yağış yağacaq

yazısı səh.2-də

Bakı zirvəsindən düşməyə mühüm mesaj

ERMƏNİSTANIN TƏCRİDİ GÜCLƏNİR - ÜÇ PAYTAXT BİRLƏŞİR

Azərbaycan, Türkiyə və Gürcüstan XİN rəhbərlərinin Bakı sammiti: diplomatik ortaqlıqdan strateji-hərbi ortaqlığa doğru; "Ermənistanın iri regional layihələrdən kənarlaşdırılması gələcək hərbi qələbəmizi təmin edən ciddi amillərdən olacaq..."

musavat.com
Toğrul İsmayıl

yazısı səh.8-də

Ziya Məmmədovun adı keçən korrupsiya qalmaqalında daha bir sensasion ad

Kanadanın "Bombardier" şirkətinin Bakı-Böyük Kəsik dəmir yolu xəttinin signal sisteminin modernləşdirilməsi ilə bağlı imzalanmış müqavilədə Rusiya dəmir yolları naziri Vladimir Yakuninin əsas rol oynadığı üzə çıxdı

yazısı səh.4-də

Hacı İbrahimovün batan "Xəzər adaları" ...

yazısı səh.6-də

Zahid Oruc: "Soros beynəlxalq miqyaslı dələduzdur"

yazısı səh.7-də

Elman Nəsirov: "Dünyamızı çox dəhşətli fəlakətlər gözləyə bilər"

yazısı səh.12-də

“Xankəndi” gəmisinin “Şahdəniz” yatağının işlənməsində əvəzolunmaz xidməti olacaq

Prezident İlham Əliyev sualtı tikinti gəmisinin təqdimat mərasimində mühüm mesajlar verdi

“Bakı gəmiqayırma zavodunda BP şirkətinin sifarişli ilə “Şahdəniz-2” layihəsi çərçivəsində inşa edilən “Xankəndi” sualtı tikinti gəmisinin istifadəyə verilməsi tarixi hadisədir”.

APA-nın xəbərinə görə, bu barədə prezident İlham Əliyev “Xankəndi” sualtı tikinti gəmisinin təqdimat mərasimində çıxışı zamanı bildirib.

Ölkə başçısı qeyd edib ki, gəmiyə “Xankəndi” adının verilməsinin çox böyük mənası var: “Xankəndi bizim qədim şəhərimizdir, adı bizim üçün əziz və doğmadır. Təsədüfi deyil ki, dünyada unikal standartlara cavab verən gəmiyə bu ad verilib. Bu gəminin tikintisi ölkəmizin gücünü göstərir. Onu göstərir ki, bu gün Azərbaycanda istənilən böyük tikinti işi aparıla bilər... Bu növ gəminin tikintisi eyni zamanda onu göstərir ki, elə bir gəmi yoxdur ki, gəmiqayırma zavodunda onu inşa edə bilməyək”.

Prezident əlavə edib ki, hazırda zavodda 4 yeni gəmi tikilir. Onlardan 2-si bərə, 2-si isə tankerdir. Ölkə başçısı onu da qeyd edib ki, “Xankəndi” gəmisinin tikintisi 400 mln. dollara başa gəlib: “Bu da dövlətin gücünü göstərir. “Şahdəniz” qaz yatağının işlənməsində bu gəminin əvəzolunmaz xidməti olacaq. Mənə bu gün verilən məlumata görə, dünyada bu tip cəmi 10 gəmi var və onlardan biri də Azərbaycanda tikilib. Bu gəminin istismarında əksər heyət Azərbaycan mütəxəssisləridir, yerli kadrlardır”.

“Bir neçə gündən sonra “Azəri-Çıraq-Günəşli” yatağı üzrə yeni kontraktın imzalanması nəzərdə tutulur. Biz o yataqdakı fəaliyyətimizi 2050-ci ilə qədər uzadacağıq. Bu da bir daha onu göstərir ki, Azərbaycanın çox böyük neft ehtiyatları var” - deyər prezident çıxışı zamanı deyib.

Prezident qeyd edib ki, 1994-cü ildə “Əsrin kontraktı” imzalananda Azərbaycanı istəməyən bəzi qüvvələr - həm ölkə daxili, həm xarici qüvvələr Azərbaycanda kifayət qədər nəfil olmadığını, “Azəri-Çıraq-Günəşli”də neftin az olduğunu bildirib: “Onlar deyirdilər ki, heç bir neft kəmərinin tikintisinə ehtiyac yoxdur, çünki bu kəmərlər boş qalacaq. İndi 20 ildir ki, biz “Azəri-Çıraq-Günəşli”dən neft və qaz hasil edirik. Burada hasilat 1997-ci ildən başlamışdır. İyirmi ildən sonra yeni kontrakt imzalanır ki, 2050-ci ilə qədər “Azəri-Çıraq-Günəşli”dən lazımı səviyyədə neft hasil ediləcək. Bu, həm o bədbin və qərəzli fikirlərə bir cavabdır, eyni zamanda, onu göstərir ki, ölkəmizin çox böyük enerji potensialı var.

“Şahdəniz”ə gəldikdə isə bu yatağın minimum qaz ehtiyatı 1,2 trilyon kubmetrdir. Bu, dünyanın ən böyük qaz yataqlarından biridir. Ümumilikdə isə qaz ehtiyatlarımız 2,6 trilyon kubmetrdir. Yeni Azərbaycan bundan sonra ən azı 100 il ərzində özünü və bir çox ölkələri təbii qazla təmin edəcək. “Şahdəniz” qaz yatağının işlənməsi Azərbaycan üçün strateji layihədir. Şadam ki, bu istiqamətdə işlər yaxşı gedir. Mənə məlumat verilib ki, “Şahdəniz-2” qaz yatağının hazırlıq səviyyəsi 96%-dir. Bu o deməkdir ki, artıq layihə reallaşmışdır. “Xankəndi” gəmisini olmadan “Şahdəniz”i böyük səmərə ilə işlətmək mümkün deyil”.

Prezident vurğulayıb ki, Azərbaycanın neft-qaz sektoruna düşünülmüş, planlı şəkildə böyük sərmayə qoyulub və bu gün bunun nəticəsi görünür: “Burada BP və SOCAR-ın birgə fəaliyyəti və əməkdaşlığı nəticəsində Azərbaycanın neft-qaz sektorunda tarixi nailiyyətlər reallaşdı. Xəzər gəmiçiliyinin fəaliyyətini yüksək qiymətləndirirəm. Gəmiçiliyin fəaliyyəti beynəlxalq standartlara cavab verir. Gəmiçilik artıq gəlirlə işləyir, büdcəyə böyük vergi ödəyir. Nəqliyyat, energetika infrastrukturunun uğurlu inkişafı ölkəmizin ümumi inkişafına böyük töhfədir”.

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!

Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq!

Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz və ya email yazmağınız kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01, 434 01 33

Moskvada beynəlxalq kitab sərgisində ermənilər Azərbaycana qarşı tənqibata əl atıblar

Rusiya paytaxtında keçirilən 30-cu Beynəlxalq Kitab Sərgi-Yarmarkasında ermənilər tənqibata əl atıblar.

APA-nın Moskva müxbirinin verdiyi məlumata görə, Azərbaycan stendindən bir az aralıda quraşdırılan Ermənistan stendində Dağlıq Qarabağa aid kitablar nümayiş olunub.

Dağlıq Qarabağın tarixi Ermənistan torpağı kimi təqdim olunduğu bu kitabların sayı çox olmasa da, ermənilər onları stendin ən görünən hissəsində nümayiş etdirirdilər.

Fotoressam Boris Baratonun müəllifi olduğu “Qarabağ xronikası 1989-2009”, Raffinin “Xəmsə mülkiyyətləri” (Mellikstva Xamsı) və digər erməni

ni müəlliflərin “Armeniya”, “Erməni xalqının qədim tarixi”, “Erməni əfsanələri” və s. kitablarda indiki Azərbaycan əraziləri Ermənistan əraziləri kimi, Azərbaycan tarixinə aid nümunələr isə erməni tarixi

nümunələri kimi göstərilib. Qeyd edək ki, 30-cu Moskva Beynəlxalq Kitab Sərgisi Yarmarkasında Azərbaycan da təmsil olunur.

Sərgi sentyabrın 10-dək davam edəcək.

Mingəcevirde marketin müdiri mühafizəçini döyüb qulağını qopardı

Azərbaycanda marketlər şəbəkəsinin filial müdiri mühafizəçisini döyüb.

“Report”un Şirvan bürosunun məlumatına görə, hadisə Mingəcevir şəhərində yerləşən “5+” supermarketlər şəbəkəsinin 20 Yanvar və M.Ə.Sabir küçələrinin kəsişməsində yerləşən filialında baş verib.

Belə ki, filial direktoru ilə supermarketin mühafizəçisi arasında mübahisə yaranıb. Nəticədə mühafizəçi, 1980-ci il təvəllüdü Nurlan Musa oğlu Verdiev döyülərək ağır bədən xəsarətləri alıb.

Yaralı ətrafdakıların köməklili ilə xəstəxanaya çatdırılıb. Xəstəxanadan “Report”un yerli bürosuna bildirilib ki, o, üz və baş nahiyələrindən ağır xəsarətlər alıb: “Xəstənin bir qulağı küt alətlə vurulan zərbə nəticəsində cırılıb və müəyyən hissəsi başından ayrılıb. Onun qulağı əməliyyat olunaraq tikilib. Bundan başqa, xəstənin üz və digər nahiyələrində sıyrılmış-cırılmış xəsarətlər olub”.

Münaqişənin səbəbi isə mühafizəçinin filial müdirindən marketlər şəbəkəsinin rəhbərliyinə şikayət etməsi olub.

Faktla bağlı araşdırma aparılır.

Hava şəraiti kəskin dəyişəcək, yağış yağacaq

Azərbaycanda bu günə olan hava proqnozu açıqlanıb. Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin mətbuat xidmətindən verilən məlumata görə, sentyabrın 7-da Bakıda və Abşeron yarımadasında mülayim cənub-qərb küləyi günün ikinci yarısında güclü şimal-qərb küləyi ilə əvəz olunacaq. Axsama doğru bəzi yerlərdə ararib yağış yağacağı ehtimalı var.

Havanın temperaturu gecə 22-25°, günün birinci yarısında 28-33°, axşam 24°-dək isti, Bakıda gecə 23-25°, günün birinci yarısında 31-33°, axşam 24°-dək isti olacağı gözlənilir.

Atmosfer təzyiqi 753 mm civə sütunundan 762 mm civə sütununa yüksələcək. Nisbi rütubət 65-75 % olacaq.

ETSN xəbərdarlıq edir ki, bir neçə gün davam edən isti hava şəraitindən sonra sentyabrın 7-si gündüzdən 8-i səhərdək Bakıda və Abşeron yarımadasında havanın qeyri-sabit keçəcəyi, güclü şimal-qərb küləyinin əsəcəyi, bəzi yerlərdə ararib yağış yağacağı gözlənilir.

Havanın temperaturu ötən günlərlə müqayisədə tədricən 4-7° aşağı enəcək.

Tibbi-meteoroloji proqnoza görə, sentyabrın 7-si gündüzdən 8-i səhərdək Abşeron yarımadasında hava şəraitinin qeyri-sabit keçəcəyi, atmosfer təzyiqinin xeyli yüksəlməsi fonunda güclü xəzri küləyinin əsəcəyi gözlənilir ki, bu da meteohəssas insanlar üçün əlverişsizdir.

Azərbaycanın rayonlarında səhər şimal və şərq rayonlarından başlayaraq bəzi yerlərdə şimşək çaxacağı, ararib yağış yağacağı gözlənilir. Axşam ayrı-ayrı yerlərdə intensiv olacağı, dolu düşəcəyi ehtimalı var. Qərb küləyi ayrı-ayrı yerlərdə ararib güclənəcək. Havanın temperaturu gecə 20-25°, gündüz 33-38°, dağlarda gecə 13-18°, gündüz 22-27° isti olacağı gözlənilir.

ETSN xəbərdarlıq edir ki, bir neçə gün davam edən isti hava şəraitindən sonra sentyabrın 7-si gündüzdən 8-i gündüzədək ölkə ərazisində hava şəraitinin qeyri-sabit keçəcəyi, şimşək çaxacağı, ararib yağış yağacağı gözlənilir. Bəzi yerlərdə intensiv olacağı, dolu düşəcəyi ehtimalı var. Qərb küləyi ararib ayrı-ayrı yerlərdə ararib güclü olacaq. Havanın temperaturu ötən günlərlə müqayisədə 4-7° aşağı enəcək. Çaylarda sululuğun artacağı ehtimal olunur.

Jurnalist Əziz Orucovun cinayət işi üzrə ibtidai istintaq başa çatıb

“Kanal-13” internet televiziyaşının həbsdə olan icraçı direktoru Əziz Orucovun cinayət işi üzrə ibtidai istintaq başa çatıb.

Vəkil Cavad Cavadlinin APA-ya verdiyi məlumata görə, hazırda müdafiə tərəfi iş materialları ilə tanış olur.

Qeyd edək ki, Əziz Orucov mayın 2-də polisə müqavimət ittihamı ilə saxlanılıb, ona 30 sutka inzibati həbs cəzası verilib. Azadlığa buraxılmalı olduğu gün - iyunun 1-də Baş Prokurorluğun Ağır Cinayətlərə Dair İşlər üzrə İstintaq İdarəsində haqqında cinayət işi başlanıb, ona Cinayət Məcəlləsinin 192-ci (qanunsuz sahibkarlıq) və 308-ci (vəzifə səlahiyyətlərindən sui-istifadə) maddələri ilə ittiham verilib. Elə həmin gün Nəsimi Rayon Məhkəməsinin qərarı ilə onun barəsində 4 aylıq həbs-qətimkan tədbiri seçilib.

Dələduzluqda təqsirləndirilən vəkilə bəraət verildi

Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinə dələduzluqda təqsirləndirilən vəkil Sadiq Abışovun cinayət işi üzrə məhkəmə prosesi başa çatıb.

APA-nın xəbərinə görə, hakim Ələvət Abbasovun sədrliyi ilə keçirilən prosesdə hökm oxunub. Hökmə əsasən, S. Abışova bəraət verilib.

Hakimlər Kollegiyası onun əməlinə cinayət tərkibi olmadığı qənaətinə gəlib.

Qeyd edək ki, S. Abışov Vəkillər Kollegiyasının üzvü olub. O, zərərçəkmiş Vidadi Mürsəlovun şikayəti əsasında saxlanılıb. V. Mürsəlov cinayət işi ilə bağlı vəkilə müqavilə bağlasa da, sonradan S. Abışov tərəfindən ona məxsus təxminən 135 min manat məbləğində pulun ələ keçirildiyini iddia edib.

S. Abışov barəsində Cinayət Məcəlləsinin 178.3.2 (dələduzluq; külli miqdarda törədildikdə) maddəsi ilə cinayət işi başlanıb və barəsində polisin nəzarətinə verilmə qətimkan tədbiri seçilib.

Son günlər eks-prezident Ayaz Mütəllibov siyasi baxımdan fəallıq göstərməyə başlayıb. O, ötən ayın sonlarında mediaya müsahibəsində 1-ci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın 2018-ci il prezident seçkilərində iştirak edəcəyi halda namizədliyini dəstəkləyəcəyini bəyan edib. A.Mütəllibov hətta bunun üçün xalq müraciət edəcəyini də bildirib.

Sabiq prezident siyasi hadisələrlə bağlı danışaraq qeyd edib ki, Azərbaycan ötən əsrin 90-cı illərindəki Azərbaycan deyil: "Bu gün müstəqil Azərbaycan çox dəyişib və inkişaf edir. Mənim rəhbərliyim dövründə müxalifət iqtidar əleyhinə açıq radikal mübarizələr aparıldı, xalqın əvəzinə xarici dövlətlərlə məsləhətləşirdi. Bütün bunlar isə Azərbaycan dövlətinin müstəqilliyinə təhdid yaradırdı. Bunun hansı nəticələrə səbəb olduğunu xalqımız gördü. Müasir tariximizdə belə hallara imkan vermək qəti olmaz. Çünki biz Qərbi və Şərqi arasında yerləşən müstəqil və inkişaf edən ölkəyik. Azərbaycanın yerləşdiyi coğrafi mövqe də tələb edir ki, biz çox ehtiyatlı olaq. Yəni elə etməyəkdir ki, bu gün yaşadığımız sabitliyi sabah həsrətlə gözləyək. Xalq olaraq bir olmalıyıq, özümüzdə düşmən olmamalıyıq.

Ayaz Mütəllibovun ətrafı "baş nazir olacaq" təşviqatına başladı

Eks-prezidentin tərəfdarları 2018-ci il seçkilərindən sonra onun yüksək postda təyin ediləcəyinə dair təbliğat aparırlar

Ayaz Mütəllibov

Ona görə də mən bir ağsaqqal kimi əminliklə deyirəm ki, Azərbaycanda mövcud olan sabitliyi daim qoruyacaq. Buna görə kim mənə tənqid edirsə etsin! Təcrübəmə əsaslanıb bunu deyirəm. Bu sa-

bitliklə paralel olaraq Azərbaycan öz xarici siyasətini daha da uğurlu aparmalıdır".

Ayaz Mütəllibovun sözügedən müsahibəsindən sonra onun yaxın çevrəsində də bir aktivlik yaranıb. Eks-prezidentə yaxın imtiyazlar verilməsinin özü həm müəmmal, həm də böyük hədiyyədir. Bundan artığını nə Ayaz Mütəllibov, nə də tərəfdarları istəməməlidir, buna iddia da etməməlidir. Ayaz Mütəllibovun üzərində 20 Yanvar qırğını və Xocalı soyqırımını kimi daşınması mümkün olmayan ləkələr var. Belə bir adamın yenidən hansısa böyük iddialara düşməsi Azərbaycanın faciəsi demək olar. İnanmıram ki, Mütəllibov tərəfdarlarının onun barəsindəki arzusu həyata keçsin".

Müxalifət düşərgəsindən isə AMİP katibi Əli Orucov "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirib ki, tərəfdarları ümidlənsə belə, Ayaz Mütəllibovun bundan sonra Azərbaycanda baş nazir vəzifəsini tutması mümkün deyil. Mütəllibovu baş nazir təyin etməzlər: "Ən ağır cinayətdə itti-

ham olunan və barəsində Baş Prokurorluq tərəfindən istintaq aparılan, beynəlxalq axtarıda olan Ayaz Mütəllibovun birdən-birə Azərbaycana gətirilməsi və ona eks-prezident kimi imtiyazlar verilməsinin özü həm müəmmal, həm də böyük hədiyyədir. Bundan artığını nə Ayaz Mütəllibov, nə də tərəfdarları istəməməlidir, buna iddia da etməməlidir. Ayaz Mütəllibovun üzərində 20 Yanvar qırğını və Xocalı soyqırımını kimi daşınması mümkün olmayan ləkələr var. Belə bir adamın yenidən hansısa böyük iddialara düşməsi Azərbaycanın faciəsi demək olar. İnanmıram ki, Mütəllibov tərəfdarlarının onun barəsindəki arzusu həyata keçsin".

□ Etibar SEYİDAĞA

Mehman Əliyevi 5 saat dindiriblər

Ziyalılar onun azadlığa çıxması üçün müraciət etdi; vəkili baş redaktorun həbsinin girovluqla əvəzlənməsi barədə vəsatəti təmin edilmədi

"Turan" informasiya agentliyinin direktoru Mehman Əliyev sentyabrın 5-də 1 sayılı Bakı İstintaq Təcridxanasında beş saata yaxın dindirilib.

Dindirilmədən sonra vəkil Fuad Ağayev istintaq təcridxanasının qarşısında "Amerikanın Səsi"ne müsahibə verib.

Vəkil bildirib ki, Mehman Əliyev istintaqın çoxsaylı suallarına cavab verib.

"Sualların əksəriyyətinin ittihamlara heç bir aidiyyəti yox idi".

İstintaqın gedişatını vəkil müsbət qiymətləndirməyib.

"Ümumiyyətlə, barəsində ibtidai araşdırma aparılan cinayət işinin başlanmasının özü qanunsuzluqdur".

Ağayev istintaqdan hazırda hər hansı müsbət qərar gözləmir: "İstintaq qeyri-müstəqildir. Mən hesab edirəm ki, bu cinayət işini müstəqil şərətdə başlayıblar ki, müstəqil şəkildə də ona xitam versinlər".

F.Ağayev "Turan" informasiya agentliyinin direktorunun səhhətinin normal olduğunu deyib.

Vəkil onu da qeyd edib ki, sentyabrın 4-də vəkil Fuad Ağayev "Turan" agentliyinin direktoru Mehman Əliyevin həbsinin girovlu əvəzlənməsi barədə Yasamal Rayon Məhkəməsinə vəsatət verib. Məhkəmə bu vəsatətə sentyabrın 6-da həmin vəsatətə baxıb. Müdafiəçinin vəsatəti təmin olunmayıb.

Bu arada Mehman Əliyevin azadlığa buraxılması üçün Azərbaycanın bir sıra ziyalıları prezident İlham Əliyevə müraciət ünvanlayıb.

Müraciəti Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin sədri Anar, Milli Məclisin deputatları Rasim Musabəyov, Asim Mollazadə, Fazil Mustafa, keçmiş xarici işlər naziri Tofiq Zülfüqarov, Azərbaycan Musiqi Xadimləri İttifaqının sədri Fərhad Bədəlbəyli, Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin katibi Çingiz Abdullayev, Azərbaycanın xalq şairi Sabir Rüstəmxanlı, kinorejissor və ssenarist Ramiz Fətəliyev, "Xəzər" Universitetinin rektoru Hamlet İsa-xanlı, şərqşünas-alim Fərdə Əsədov, Azərbaycanın xalq artisti Nureddin Mehdixanlı, Azərbaycan Jurnalistlər Birliyinin sədri Elçin Şıxlı, "Yeni nəsil" Jurnalistlər Birliyinin sədri Arif Əliyev, Jurnalistikanın İnkişafına Yardım Mərkəzinin rəhbəri Qulu Məhərrəmli imzalayıb.

Müraciəti imzalayanlar Mehman Əliyevin işini diqqətə götürməyi prezidentdən xahiş ediblər: "Bu şəxsin ölkə mətbuatının inkişafında böyük xidmətləri var, o, nüfuzlu jurnalist və media eksperti kimi dünyada tanınır. Mehman Əliyev özü və başçılıq etdiyi agentlik çoxsaylı mükafatlara layiq görülüb.

"Turan" agentliyi Azərbaycan ətrafında yaranmış informasiya blokadasının yarılmasında və Qarabağ münaqişəsi haqqında həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılmasında fəal rol oynayır. Xocalı faciəsi barədə dünyaya ilk məlumatı məhz "Turan" agentliyi çatdırıb. Həmin faciə haqqında çəkilmiş "Sonsuz dəhliz" filmində "Turan"ın nadir arxiv sənədlərindən və agentliyin əməkdaşlarının yaradıcı dəstəyindən geniş istifadə edilib. Bu beynəlxalq layihə sayəsində dünyada yarım milyardan çox insan Xocalı faciəsi barədə məlumatlandırılıb.

Mehman Əliyevin istintaqdan yayınma ehtimalı ilə həbsdə saxlanması inandırıcı deyil, çünki ilk gündən o, istintaqdan boyun qaçırmayıb, əksinə, onunla əməkdaşlıq edib.

Cənab Prezident, biz cəmiyyətin yaxşı tanıdığı bir jurnalistin taleyindən narahatlığımızı ifadə edirik. İstintaqın obyektiv aparılmasına və Mehman Əliyev barəsində həbs-qətimkan tədbirinin dəyişdirilməsinə kömək göstərməyinizi xahiş edirik".

Qeyd edək ki, Mehman Əliyev avqustun 24-də saxlanılıb. O, Cinayət Məcəlləsinin 213.1 (vergi ödəməkdən yayınma), 308.1 (vəzifə səlahiyyətlərindən sui-istifadə) və 192.2.2 (qanunsuz sahibkarlıq) maddələri ilə ittiham edilir.

M.Əliyev bütün ittihamları rədd edərək onları siyasi motivli adlandırıb.

Beynəlxalq təşkilatlar, ABŞ Dövlət Departamenti, Fransa və Böyük Britaniya Xarici İşlər nazirlikləri Əliyevin həbsini pisləyib və onun dərhal azadlığa buraxılmasına çağırıblar.

□ Sevinc TELMANQIZI

"Hacıbala Abutalıbov klipə münasibət bildirəcək, amma başqa cür"

Tahir İmanov: "Təbii ki, bizdən sonra həmin müğənnilərə də qadağa qoyulacaq"

Azərbaycan şou-biznesinin tanınmış simalarının Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinin (BŞİH) başçısı Hacıbala Abutalıbovun fəaliyyətini kəskin tənqid edən klip hazırlaması ictimaiyyətdə böyük marağa səbəb olub. Klipdə məşhur müğənnilər - Sevdə Yəhyayeva, Manana, Elnarə Xəlilova, Samir Piriye, Nadir Qafarzadə, Tünzalə Ağayeva, Çingiz Mustafayev, İlham Qasımova və başqaları yer alır. İstehsalatı mahmud H.Abutalıbovun Bakım eybəcər hala salması tənqid edilir.

Sonradan məlum olub ki, yayılan klip əslində "Planet Parni iz Bakı" teatrının ötən ilin aprel ayında keçirdiyi konsertdən çıxarılıb. Qalmaqallı kliple bağlı teatrın rəhbəri Tahir İmanov "Yeni Müsavat"a danışdı:

- Yaxşı ki, haqqın az saytı bizi yada salır, yoxsa bizi heç kəs xatırlamazdı. İki ildir ki, biz "qaralanmışıq", biriniz də soruşmursuz ki, ay "Planet Parni iz Bakı"nın kollektivi, necədir, necə yaşayırsınız, necə dolanırsınız, ac-susuzsuz? Bir nəfər də zəng edib bu haqda soruşmur. Amma bir video çıxdı, hansı ki, bizim üslubumuza uyğundur və burda sensasiya yoxdur, 25 ildir ki, bu işlə məşğul olmuşuq, həmin formatdır, hamı başladı mənə, bizim kollektivini axtarmağa.

- **Klip nə zaman yaranıb?**

- Bunu bilmək üçün ilk növbədə bizim sənətimizi daim izləmək lazımdır. Hələ mərhum prezident Heydər Əliyevin dövründən bu günə qədər hər il aprel ayında tamaşa ilə çıxış edirik və bu ənənəyə sadiqdir. Son illərdə tamaşalarımıza maksimum 1-2 xəbər saytı gəlir, hansı ki, onlara zəng edib özüm dəvət edirəm, bildirirəm ki, gələn, heç olmasa xəbəriniz olsun. Sanki bu haqda

tapşırıq verilib ki, "Planet Parni iz Bakı"nın kollektivini yaddan çıxardın, onların tamaşalarını işıqlandırmayın, ancaq bayağı yumoru təbliğ edin. Yəni mənə bu cür təəssürat yaranıb və bu cür təəssüratımın yaranmasına haqqım var. Əgər müxbirlər bizim sonuncu, ötən il aprel ayında keçirilən tamaşamızda olsaydı, bilərdilər ki, bu klip həmin tamaşadandır. Necə olub ki, zamanında bunu işıqlandırmayıblar? Yəqin ki, ya tamaşanı pis izləyiblər, ya da ki, onların yumorundan, satiradan anlayışı yoxdur. Necə ola bilər axı, həmin klip tamaşanın ən yadda qalan, gurultulu alqışlarla qarşılanan nömrəsi idi.

- **Necə düşünürsünüz, niyə klip məhz iki gün öncə mətbuatda yayılmağa başladı?**

- Mən düşünürəm ki, kimsə yenə də bizim münasibətlərimizi vurmaq, bizi pis görkəmdə təqdim etmək istəyir və sairə. Amma Hacıbala Abutalıbov bizim çox hörmət etdiyimiz mürşid. Onun çox gözəl yumor hissi var, düşünürəm ki, tənqibat alınmayacaq. Təbii ki, onun ətrafında

elə insanlar var ki, bizim aramızı həmişə vurmağa çalışıblar. Bu haqda mətbuatda açıqlamalarımızda da demişəm ki, Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti bir müddət bizim afişələrimizin şəhərdə asılmasına icazə vermirdi.

- **Bu, parodiyalara görə idi?**

- Yəqin ki. Və yəqin ki, kimsə Hacıbala Abutalıbovun qarşısında xal qazanmaq istəyir-miş. Mən belə düşünürəm, ola bilər ki, səhv edirəm. İndi də ola bilər ki, həmin qüvvələr bizim aramızı vurmaq istəyir, yaxud birbaşa bizə qadağa qoyan məmurlar bunu edir. Başqa heç kəsi günahlandırma bilmirəm. Bir daha qeyd edirəm, bu parodiyalar, tənqidlərin əsası 90-cı illərdən qoyulub. Əgər yadınızda dırsa, biz bütün məmurları parodiya etmişik. Hətta parodiya etdiklərimizin bir çoxu artıq dünyasını dəyişib. Məsələn, Natiq Əliyev. Halbuki mən onu dəfələrlə parodiya etmişəm. Parodiyalar həmişə olub və olacaq da. Və birdən-birə "ay "Planet Parni iz Bakı" belə elədi..." "Ulduzlar Hacıbala Abutalıbova qarşı çıxış etdilər" deyə başlıqlı yazılar

dərc olunur. Bunu niyə edirlər, reyting qazanmaq üçün? Bu, birbaşa ulduzlarla Hacıbala Abutalıbov arasında münasibətlərə zərərdir. Ayrı vaxt heç onlara ulduz demirlər, indi birdən-birə ulduz oldular?

- **Sizcə, məlum klipdən sonra həmin ulduzlara qarşı da bundan sonra qadağalar qoyula bilərmi?**

- Əgər ən çətin dövrlərdə Azərbaycanı təmsil edib, bayrağını yüksəldib, döyüş meydanında - səhnə bizim döyüş meydanımızdır - ermənilərə qarşı qalib gələn komandaya bu gün qadağalar qoyulursa, nə gözləyirsiniz? Təbii ki, onlara da qadağa qoyulacaq. Bu bəhanə ilə olmasa da, başqa bəhanə ilə qadağa qoyulacaq.

- **Klipin yayılmasından sonra Hacıbala Abutalıbov sizinlə əlaqə saxlayıb və ya münasibət bildiribmi?**

- Dərhal münasibət bildirməz. Özü də etməsə, köməkçisi, müavini, mətbuat katibi bildirəcək, amma başqa cür. Bilmirəm, nə cürsə münasibət bildirəcək. Nəse olacaq, yeni başqa cür də ola bilər. Məsələn, son zamanlarda biz vergilər nazirini parodiya etmişdik. Az sonra bizə yoxlama gəldi ki, sizin filan qəddər borcunuz var. Yəni ki, bizə bu cür cavab veriblər. Amma düşünürəm ki, hazırda televiziyalardan daha çox populyar olan sosial şəbəkələr var.

- **Kollektivinizlə bağlı vəziyyət nə yerdədir, nə yeniliklər var?**

- Kollektiv çətin olsa da yaşayır, şükürlər olsun. Və təəssüflər olsun ki, biz bir çox işlərimizi itirdik. İşsiz yaşamaq indi çox çətinindir. Ən azından insanlar ailələrini dolandırmalıdır. Bundan əvvəl kollektivimizin üzvləri hər ay maaş alırdı, indi isə vəziyyət çox çətinidir. Buna baxmayaraq, güc-bəla ilə olsa da teatrımızı yaşadıırıq, ildə bir dəfə konsertlərimizi təqdim edirik, filmlərimizi çəkirik. Bilmirəm bunun axırı nə olacaq... Amma mən bədbin adam deyiləm. İnanıram ki, bu məsələ gec-tez öz həllini tapacaq. Və o məmurlar ki, qadağalarda birbaşa iştirak edirlər, onlar da başa düşəcəklər ki, səhv edirlər.

□ Xalidə GƏRAY

Stokholm bölgə məhkəməsində azərbaycanlı məmurları rüşvətlə cəlb etdiyinə görə Kanadanın "Bombardier" nəqliyyat şirkətinin İsveç şöbəsinin əməkdaşı, Rusiya vətəndaşı Yevgeni Pavlovun məhkəməsi davam edir. Avqustun 21-də başlamış dinləmələrin 10 gün davam edəcəyi deyilsə də, proses uzanıb. Bu barədə Rusiya KİV-ləri məlumat yayıb.

Xatırladaq ki, araşdırmaya səbəb "Bombardier"-in Bakı-Böyük Kəsik dəmir yolu xəttinin signal sisteminin modernləşdirilməsi ilə bağlı 2013-cü ildə imzalanmış müqaviləsi səbəb olub. Müqavilə imzalanarkən "Azərbaycan Dəmir Yolları" QSC Nəqliyyat Nazirliyinin tərkibində idi və bu struktura o zaman Arif Əsgərov rəhbərlik edirdi. Nəqliyyat naziri postunu isə Ziya Məmmədov tuturdu.

Pavlovun vəkilləri bildirirlər ki, o və "Bombardier" şirkətinin bir neçə top-menecerinə qarşı Azərbaycanla korrupsiya sövdələşməsində ittiham olunurlar. Lakin Pavlov özü bütün ittihamları rədd edir.

Araşdırmanı əvvəlcə İsveçin SVT telekanalı, TT agentliyi və "Radio Canada", habelə mütəşəkkil cinayətkarlıq və korrupsiya araşdırmaları üzrə jurnalistika Mərkəzi OCCRP birgə aparıb. Jurnalistlər aşkara çıxarıblar ki, "Bombardier" şirkəti ilə "Azərbaycan Dəmir Yolları" QSC arasında bağlanmış müqaviləyə əsasən 46 signal avadanlığı birbaşa Azərbaycana göndərilir, an-

caq pullar Londonda qeydiyyatdan keçmiş, nə ofisi, nə ünvanı, nə telefon nömrəsi olmayan hansısa şirkətə köçürülür.

Sövdələşməyə əsasən, signalizasiya avadanlıqlarının təchizatı iki ayrı müqavilə əsasında həyata keçirilir. Birinci müqavilə üzrə "Bombardier" şirkəti tərəfindən "Ebilock-950" signalizasiya avadanlığı 126 milyon İsveç kronuna Londonda qeydiyyatdan keçmiş həmin "Multiserv Overseas" şirkətinə satılır, həmin şirkət isə avadanlığı bu dəfə 5,5 dəfə baha qiymətə, yaxud o vaxtkı məzənnə ilə 695 milyon krona və ya 104 milyon dollara Azərbaycana satır.

İsveç prokurorluğu bildirir ki, Azərbaycan məmurları "Bombardier" şirkəti ilə bağlanmış müqavilədən bu fındaq mexanizmi sayəsində "otkat" alıblar. İsveç hüquq-mühafizə orqanları diqqəti belə fakta yönəldir ki, 2013-cü ildə "Azərbaycan Dəmir Yolları" QSC-nin elan etdiyi həmin tendərə "Bombardier" şirkətinin başqa bir neçə şirkət də qatılmışdı və onlar xeyli aşağı qiymət təklif etmişdilər. Lakin

Ziya Məmmədovun adı keçən korrupsiya qalmağalında daha bir sensasion ad

Kanadanın "Bombardier" şirkətinin Bakı-Böyük Kəsik dəmir yolu xəttinin signal sisteminin modernləşdirilməsi ilə bağlı imzalanmış müqavilədə Rusiya dəmir yolları naziri Vladimir Yakuninin əsas rol oynadığı üzə çıxdı

Vladimir Yakunin

müqavilə "Bombardier"lə bağlanıb.

Müqaviləyə əsasən Azərbaycan dəmir yollarının modernləşdirilməsində "Bombardier Transportation" şirkətinin Rusiyadakı törəmə şirkəti də bilavasitə iştirak edib. Həmin şirkətin 36 faizlik səhmlərinə Rusiya Dəmir Yolları nəzarət

Ziya Məmmədov

edir. Şirkət signalizasiya avadanlıqlarının yerində quraşdırılmasını həyata keçirib. Rusiyanın nüfuzlu "Novaya gazeta" nəşrinin araşdırmasına görə, signalizasiya avadanlıqlarını "Bombardier"dən alıb Azərbaycana satan həmin "Multiserv Overseas" şirkətinin ilk direktoru Yuri Obodovski olub.

Obodovski Rusiya Dəmir Yollarının keçmiş rəhbəri Vladimir Yakuninin oğlu Aleksey Krapivinin əsas biznes partnyorlarından biridir. Rusiya mətbuatı yazır ki, sabiq nazirin də adı bu korrupsiya qalmağalında artıq hallanmağa başlayıb.

"The Globe and Mail" nəşri məhkəmədən əvvəldə yazmışdı ki, korrupsiya sövdələşmələrində Putinin yaxını kimi tanınmış Yakuninin də adı var. İndi məlum olur ki, xarici mediada yazılanlar əbəs deyilmiş və Yakunin Ziya Məmmədovun adı keçən korrupsiya sövdələşmələrində açar rol oynayıb. Yakuninin adı xidməti kitabçadan çıxıb. Xidməti kitabçada yazılanlardan belə aydın olur ki, Yakunin "Bombardier"-in Bakı-Böyük Kəsik dəmir yolu xəttinin signal sisteminin

modernləşdirilməsi ilə bağlı 2013-cü ildə imzalanmış müqavilədə mühüm rol oynayır. "Yakunin həm Rusiyanın, həm keçmiş SSRİ dəmir yolu sisteminə əsas fiqurantlardan biri olub" deyir, Rusiya KİV-ləri yazır.

10 ilə yaxın Rusiya dəmir yolu sektoruna rəhbərlik etmiş Vladimir Yakuninin sabiq nəqliyyat naziri Ziya Məmmədovla münasibətləri hər zaman isti olub. Yakunin 2015-ci ilin avqustunda istefaya göndərilib.

Daha bir sabiq nazirin adının bu rüşvət və korrupsiya qalmağalında hallanması o deməkdir ki, İsveç prokurorluğu bu işin sona çatmasına nail olacaq. Z.Məmmədovun daha bir sabiq naziri bəlaya saldığını isə artıq şübhə yoxdur...

□ "YM"

"MTN işi": sabiq nazirin adı keçən 4 məhkəmə yekunlaşır

Eldar Mahmudovla Mövlam Şıxəliyev barəsindəki qərardadı "gedər-gəlməz"ə yollayıblar

Milli Təhlükəsizlik Nazirliyinin ləğvi ilə başlanan hakimiyyətdaxili "təmizləmə" əməliyyatının üzə çıxardığı qanunsuzluqlar hazırda məhkəmələrdə araşdırma predmetidir. Mətbuatda "MTN işi" adlandırılan iş üzrə Bakı Hərbi Məhkəməsində 4 ayrı-ayrı hakimin icraatında proses aparılıb. Həmin proseslərdən 2-si artıq yekunlaşıb. Maraqlıdır ki, proseslərin hər birində qanunsuzluqların bu və ya digər şəkildə sabiq MTN şefinin razılığı ilə baş tutduğuna əsaslı şübhələr olsa da, zərərçəkənlər Eldar Mahmudovun məhkəməyə gətirilməsini israrla tələb etsələr də, bu baş vermədi. Görünən odur ki, "MTN işi" üzrə proseslər "baş qəhrəman"sız yekunlaşır.

Ləğv edilmiş MTN-in İstintaq Baş İdarəsi 2-ci istintaq şöbəsinin sabiq rəisi Vüsal Ələkbərovun və artıq olmayan qurumun Baş Əks-Kəşfiyyat İdarəsinin sabiq şöbə rəisi, polkovnik Mirəziz Əsgərov məhkəməsi bir müddət əvvəl yekunlaşıb.

Bakı Hərbi Məhkəməsində hakim Siyavuş Hacıyevin sədrliyi ilə yekunlaşan prosesdə Vüsal Ələkbərov 12 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilib. Məhkəmə polkovnikin rütbəsinin əlindən alınması barədə xüsusi qərardad çıxarıb. Hökmə görə, Vüsal Ələkbərovun əmlakı müsadirə edilərək zərərçəkmiş iş adamı

Akif Qurbanova verilməsi barədə qərar qəbul edilib. Vüsal Ələkbərov kimi Mirəziz Əsgərov da 2015-ci ilin oktyabrında MTN ətrafında məlum hadisələrdən sonra həbs olunub. Ona Cinayət Məcəlləsinin 182.3.2-ci (külli miqdarda əmlak əldə etmək məqsədi ilə hədə-qorxu ilə tələb etmə), 308.2-ci (vəzifə səlahiyyətlərindən sui-istifadə etmə), 309.2-ci (vəzifə səlahiyyətlərini aşma), 311.3.3-cü (külli miqdarda rüşvət alma) maddələrinə əsasən ittiham irəli sürülüb. Polkovnik Mirəziz Əsgərov 2 il rəhbər vəzifə tutmaq hüququndan məhrum edilməklə, 5 il müddətinə azadlıq

dan məhrum edilib. M.Əsgərov hədə-qorxu ilə Vidadi Əzizov adlı iş adamından 350 min pul almaqda ittiham olunub. Məhkəmə həmçinin sabiq milli təhlükəsizlik naziri və həmin nazirliyin baş istintaq idarəsinin rəisi olmuş Mövlam Şıxəliyevin barəsində cinayət işinin başlanması ilə bağlı xüsusi qərardad çıxarıb və həmin qərarın surəti icra olunması üçün aidiyyəti üzrə prokurorluğa göndərilib.

Bu qərardadın taleyi qaranlıqdır. 1 aydan çoxdur ki, V.Ələkbərovun işi üzrə hökm

çıxarılıb. Lakin Eldar Mahmudov Mövlam Şıxəliyevin barəsində cinayət işinin başlanması ilə bağlı xüsusi qərardadla bağlı hər hansı bir addım atılmayıb. Ümumiyyətlə, 11 il MTN-ə rəhbərlik etmiş Eldar Mahmudov həmin proseslərdə heç bir statusda - nə təqsirləndirilən, nə də şahid qismində iştirak etmir.

Bakı Hərbi Məhkəməsinin icraatında MTN-in sabiq baş idarə və idarə rəisləri - general Səbahir Qurbanov, Teymur Quliyev, Natəvan Mürvətova, həmin qurumun vəzifəli

şəxsləri Füzuli Əliyev, Zaur Məmmədov, Natiq Aliyev, Fərhad Atayev, Anar Şirəliyev, Eşqin Əliyev, Elşad Əzizovun barəsində olan cinayət işi üzrə də məhkəmə araşdırmaları aparılır. Hakim Həbib Həsənovun sədrliyi ilə davam etdirilən prosesdə hazırda şahid və zərərçəkənlərin ifadələri dinlənilir.

İttiham əsasən, təqsirləndirilən şəxslər 2004-2015-ci illərdə mütəşəkkil dəstə tərkibində xidməti vəzifələrinin icrası ilə əlaqədar hakimiyyətdən və öz qulluq mövqelərindən sui-istifadə ediblər.

Zərərçəkmiş şəxslərə vurulmuş ziyanın ödənilməsinin təmin olunması üçün məhkəmə qərarları əsasında maddi zərərin vurulmasında təqsirləndirilən şəxslərə məxsus ümumilikdə 21 milyon 528 min manat dəyərində əmlak və pul vəsaitlərinin, o cümlədən 20 milyon 971 min manat dəyərində daşınmaz əmlak, 272 min manat dəyərində nəqliyyat vasitələri, 42 min manat dəyərində zərgərlik və digər qiymətli məmulatlar, 88 min manat, 88 min ABŞ dolları və 5 min Avro nağd pul vəsaitləri üzərinə həbslər qoyulub.

"MTN işi" üzrə yekunlaşmaqda olan daha bir proses Bakı Hərbi Məhkəməsinin sədri Həbib Həsənovun sədrliyi ilə baş tutub. Ləğv olunmuş nazirliyin Energetika və Nəqliyyat Sahələrində Təhlükəsizlik Baş İdarəsinin sabiq rəisi, general-mayor Akif Çovdarov, MTN-in Energetika və Nəqliyyat Sahələrində Təhlükəsizlik Baş İdarəsinin sabiq işçisi, polkovnik Səlim Məmmədov, MTN-in sabiq idarə rəisi, mayor Akif Əliyev və keçmiş şöbə

reisi Orxan Osmanova artıq prokuror cəza istəyib.

Hazırda təqsirləndirilən şəxslərin vəkillərinin müdafiə çıxışı mərhələsidir. Xatırladaq ki, dövlət ittihamçısı çıxışında A.Çovdarovun rütbələrindən, fəxri adlardan məhrum edilməklə 15 il, S. Məmmədovun 12 il, O. Osmanovun 9 il və A.Əliyevin 9 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilməsini istəyib. Dövlət ittihamçısı S.Məmmədov, O. Osmanov və A.Əliyevin də rütbələr və fəxri adlardan məhrum olunmasını tələb edib. Prokuror Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin verdiyi mülki iddianın təmin edilməsini istəyib. Bundan başqa, zərərçəkmişlərin mülki iddiasında maddi zərərin vurulmasında məhkəmənin mülahizəsinə buraxmasını bildirib, mənəvi zərərin ödənilməsinin təmin olunmasını xahiş edib.

Cinayət işi üzrə 320-dən çox şahid, 60-dan çox isə zərərçəkmiş var. Zərərçəkmiş şəxslərə vurulmuş ziyanın ödənilməsinin təmin olunması üçün məhkəmə qərarları əsasında təqsirləndirilən şəxslər A.Çovdarov, S.Məmmədov, A.Əliyev və O. Osmanova məxsus ümumilikdə 33 milyon 466 min manat dəyərində əmlak və pul vəsaitlərinin, o cümlədən 8 milyon 967 min manat dəyərində ticarət və xidmət sahələri, istilikxanalar, balıqçılıq təsərrüfatları və sair əmlak kompleksi, torpaq sahələri, 24 milyon 445 min manat dəyərində fərdi yaşayış evləri, mənzillər, nəqliyyat vasitələri və 37 min manat dəyərində zərgərlik məmulatlarının üzərinə həbs qoyulub.

□ E.MƏMMƏDƏLİYEV

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin mətbuat xidməti 2017-ci il sentyabrın 4-də Mütəşəkkil Cinayətkarlıq və Korrupsiya Hesabatı layihəsi tərəfindən hazırlanan yazı, bu yazıya istinadən "BBC News" saytında 2017-ci il sentyabrın 5-də dərc olunan "Azərbaycan - 3 milyard dollar dəyərində gizli çirkli fondu idarə edib" başlıqlı və "Guardian" qəzetində bu məsələ ilə bağlı gedən məqalələrə münasibət bildirib.

Mətbuat xidmətindən bildirilib ki, nə Azərbaycan prezidenti, nə də onun ailə üzvlərinin adıçəkilən yazılarda göstərilən ittihamlarla heç bir əlaqəsi yoxdur. Prezidenti və onun ailəsinin bu məsələyə cəlb etmək cəhdləri tamamilə əsassızdır, qərəzlidir və təxribat xarakteri daşıyır: "Bilirlik ki, bunların arxasında Azərbaycan və onun rəhbərliyinə qarşı beynəlxalq aləmdə dələduz, saxtakar, fırıldaqçı, yalançı imicini qazanan Corc Soros və onun əlatıları dayanır. Bu gün Corc Sorosun çirkin əməlləri çox ciddi şəkildə araşdırılmalıdır. Onunla əlbir olan erməni lobbisi Azərbaycan prezidentinə, onun ailəsinə qarşı çirkin kampaniya aparır. Ancaq bu söyləyə baxmayaraq, bunlar heç bir nəticə verməyib. Elə "Guardian" qəzetində gedən məqalənin müəlliflərindən birinin erməni əsilli Dina Naqapetyan olması faktı da bir daha onu göstərir ki, bu çirkin ittihamlar, o cümlədən dünya erməniliyinin növbəti mənfur hərəkətidir".

Və bununla da cəmiyyətdə bir daha Corc Sorosla bağlı müzakirələrə start verildi. "Yeni Müsavat" isə bilməyənlər üçün C.Sorosun həyat və fəaliyyəti barədə məlumatları təqdim edir.

12 avqust 1930-cu il tarixində Macarıstanda doğulan Corc Soros yəhudi əsilli bir ailənin oğludur. Atası Tivadar Şvartz Birinci Dünya müharibəsi zamanı Rusiya düşərgələrindən qaça-raq soyadını Soros kimi dəyişdirib. Corc Soros uşaqlıq illərini müharibənin içində keçirib, hətta bəzən ölümlə üz-üzə qalıb. Ailəsi ilə birlikdə çox çətin və təhlükəli günlər yaşayıb. Atası

87 yaşlı, "timsah" ləqəbli Corc

Soros - o, kimdir və missiyası nədir?

Azərbaycan cəmiyyətində ən çox müzakirə olunan persona barədə bilmədiklərimiz

Tivadar bütün ailə üzvlərinə saxta şəxsiyyət çıxardaraq həyatda qalmaqlarını təmin edib. Almaniyanın Macarıstanı işğal etdiyi vaxt Corcun cəmi 13 yaşı var idi. Macar yəhudisi olan Sorosun uşaqlıq illəri Almaniyanın onların ölkəsini işğal etdiyi dövərə təsadüf edir. Həmin vaxt çox çətinliklərlə üzləşən Corc Soros hazırda dünyanın ən varlı insanların biridir.

İbtidai təhsilini Macarıstanda alan Soros 1944-cü ildə İngiltərəyə köçür. 1947-ci ildə Oksford Universitetinə daxil olur. Təhsil aldığı illərdə dolanışığını təmin etmək üçün fəhləlik etdiyi vaxt ayağını qırır və müalicə üçün dövlət xəstəxanasına aparılır. Xəstəxanada yatdığı günlər ərzində dövlətin köməyə ehtiyacı olanlara yardım etməsinin əhəmiyyətini şəxsən yaşayaraq öyrənir.

1952-ci ildə universitetdən məzun olan Corc Soros 1956-cı ildə Nyu-Yorka köçür. Universitetdə makro iqtisadiyyat dərslərində Soros ilk əvvəl səhmləri və valyutaları ucuz olan yerlərdən alıb, eyni vaxtda daha bahalı olan yerlərdə satararaq pul qaza-

nır. İcra etdiyi bu strategiya sayəsində həm qısa müddət içində yaxşı bir qazanc təmin edir həm də maliyyə dünyasına sürətlə daxil olur.

1961-ci ildə Amerika vətəndaşı olduqdan sonra birjada işləməyə başlayır. Valyuta dəyişmək mövzusunda da olduqca müvəffəqiyyətli olan Soros sürətlə böyük bir sərvətin sahibi olur.

1970-ci ildə Jim Rogers ilə birlikdə Quantum İnvestisiya Fondunu quran Soros bununla sərvətinə sərvət qatmağı bacarıb. Quantum Fondu qısa bir müddət içində çox ciddi gəlirə imza atır. Fonda qurulduğu il 10.000 dollar investisiya yatırılır və 2000-ci ildə bu rəqəm 4 milyard dollara çatır.

16 sentyabr 1992-ci ildə "Qara Çərşənbə" kimi bilinən iqtisadi böhranda ingilis funtunun enişə uğradığı bir gün 10 milyard dollarlıq valyuta fərziyyəsi ilə bir gündə 1,1 milyard dollar qazandır. Elə bu hadisə onun bütün dünyada tanınmasına səbəb olur. Bu hadisədən sonra Sorosa "İngilis banklarını dağıdan adam" ləqəbi verilir.

Adını valyuta fərziyyələri ilə dünyaya tanıdıran Soros haqqında "Qanəmi Dracula", malyaylı bir dövlət başçısı isə "quldur" bənzətməsini edib. Çinlilər isə Sorosa timsah ləqəbi veriblər.

O, həm də xeyriyyəçi kimi tanınır. Corc Soros sonuncu dəfə Ukraynaya etdiyi 1 milyard dollarlıq sərmayə ilə gündəmə gəlib.

Üç dəfə evlilik edən Corc Soros ilk həyat yoldaşı Annali-

ese Witschak ilə 1960-ci ildə evlənib 1983-ci ildə boşanıb. Cütlüyün bu evlilikdən Robert Daniel Soros, Andrea Soros və Jonathan Tivadar Soros adında üç uşağı dünyaya gəlib.

İlk həyat yoldaşından ayrılan Corc Soros ikinci evliliyini Susan Weberlə edir. Bu evlilikdən isə Aleksandr Soros və Gregory James Soros adında iki uşağı olur. Ancaq bu evlilik də 2005-ci ildə sona çatır.

Yaşlı çox olmasına baxmayaraq 82 yaşında bir daha evlənir. Evliliyi böyük səs-səda yaradır. Bu evliliyi mediada böyük əks-səda qaldırmasının əsas səbəbi həyat yoldaşı Tamiko Boltonun özündən 41 yaş kiçik olması idi. Yüzlərlə adamın dəvət etdiyi toy mərasimində vətənamələrin üzərində "Hədiyyə götürməyin! Onun əvəzinə xeyriyyə cəmiyyətlərinə yardım edin" yazılmışdı.

Hazırda Corc Sorosun 25 milyard dollar sərvəti var.

O, bir sıra ölkələrdə qanlı hadisələrlə müşayiət olunan inqilabların dəstəkçisi və maliyyəçisi kimi tanınır.

Sevinc TELMANQIZI

yasətlərini həyata keçirməsinə mane olan şəxslərin cəzalandırılmasına çalışmışdır: "Belə ki, yazıda adı keçən Luka Volonte təmsil olunduğu çoxsaylı beynəlxalq təşkilatlarda Cənubi Qafqaz regionu üzrə siyasi və iqtisadi maraqlar üzrə məlumatlı şəxsdir. Volonte təmsil etdiyi AŞ PA-nın məqsəd və məramlarına uyğun olaraq Avropa Şurasına üzv ölkələr arasında qarşılıqlı iqtisadi inteqrasiyaya çalışıb, Avropa Şurası daxilində iqtisadi dairələrdə söz sahibi və ən əsası isə AŞ PA-ya həmsədrliyi dövründə dövlətləri sərhədlərinin toxunulmazlığı ideyasının aktiv dəstəkçisi olmuş siyasətçidir. Məhz Avropa Şurası Parlament Assambleyası çərçivəsində Gürcüstanı işğal olunmuş Abxaziyaya bölgəsi üzrə sərgilədiyi prinsiplərinə görə 2013-cü ilin fevral ayında Gürcüstanın ali ordeni olan "Gürcüstan Respublikasına Xidmətinə görə" Ordeninə layiq görülüb. Luka Volonte eyni mövqeni həmçinin Azərbaycanın işğal olunmuş Dağlıq Qarabağ və Ukraynanın işğal altındakı torpaqlarına münasibətdə də dəfələrlə sərgiləyib. Belə bir şəxsin də hədəfə alınması məsələnin mahiyyətinin nədən ibarət olduğunu bir daha ortaya çıxarır".

Etibar SEYİDAĞA

Erməni(pərəst)lər hücumda: hamısı Qarabağa görədir...

Elşad PAŞASOY
epashasoy@yahoo.com

Atəşkes yenidən pozuldu. Qarabağ cəbhəsində deyil, Qərb-Bakı cəbhəsini nəzərdə tutaram. Bir-birinin ardınca Qərb mətbuatında ittihamlar dolu məqalələrin dərcinə başlanılıb. Təsadüfdürmü? Məncə, yox. Bu ardıcılıq heç də təsadüfə bənzəmir.

"BBC News" saytı, "Guardian" qəzeti, "The Washington Post" nəşri...Yəqin ki, davamı da olacaq. Bütün bu media orqanlarının eyni mərkəzə idarə olunduqlarına şübhə yoxdur.

Ayrı-ayrı məqamlar, ittihamların detalları ilə bağlı dövlət rəsmilərinin reaksiyası olub. Bu mənada bizim kiməsə vəkillik etmək niyyətimiz yoxdur. Ancaq həтта jurnalistika prinsiplərindən kənara çıxmaq bahasına olsa da, vətəndaş mövqeyi bəzi məsələləri yazmağa vadar edir.

Azərbaycanda problemlərin olduğunu heç kəs danmır. Hətta ölkə başçısı İlham Əliyev də mətbuat gündəndəki mərasimdə bunu etiraf edərək siyasi və iqtisadi islahatların paralel şəkildə aparılacağını bəyanlamışdı. Qərb də təkamül yolu ilə inkişafa razı görünürdü. Nə baş verdi birdən?

Baş verənlər nədənsə mənə "907"ni xatırladır. Söhbət 1992-ci ilin oktyabrında ABŞ Konqresi tərəfindən "Azadlığa Dəstək" Aktına qəbul edilən və Azərbaycana ABŞ-ın birləşmə dövlət yardımını yasaqlayan 907-ci düzəlişdən gedir. Həmin vaxt 1 yaşlı müstəqil Azərbaycan ordusu hətta Rusiyanın dəstək verdiyi Ermənistan ordusunu pərə-n-pərə salmışdı, Xankəndini azad etmək üzrə idi. O zaman ki, hakimiyyətdə indiki qüvvələr deyildi. Hansı ki, Azərbaycanın mövqeyi müdafiə olunsaydı, nə bu qədər insan itkisi olardı, nə də ərəzilərimiz əldən gedərdi.

Lakin ABŞ Konqresi Azərbaycanın suveren hüquqlarını müdafiə etmədi, ona qarşı çıxdı, məhz erməni lobbisinin ideyası, dəstəyi ilə! ABŞ Ermənistanına heç vaxt "işğalçı" deməyib, sanksiya tətbiq etməyib...Bir dəfə keçmiş həmsədr Metyu Brayzadan soruşdum ki, niyə sizin hökumət işğalçı Ermənistanına sanksiya tətbiq etmək əvəzinə, ona maliyyə yardımı göstərir? Diplomatiyasına sualdan yayındı, görüşüb ayrılmağa isə "yaxşı sual idi" deyərək, gülümsədi...

Budur, təzyiqlərin növbəti mərhələsi başlanıb. Özü də hansı vaxtda? Azərbaycan və Ermənistan xarici işlər nazirlərini BMT Baş Assambleyası çərçivəsində görüşdürmək istəyirlər. Demirik ki, qeyri-adi nə isə baş verəcək. Sadəcə, "mövqeləri zəifləmiş" Azərbaycanla danışıq aparmaq işğalçıya daha rahatdır...

Bu, həm də o deməkdir ki, Qərb nə yolla olur-olsun bu münafiqəyə son qoyulmasını istəyir, yeni onun üçün torpağın kimə məxsus olmasının dəxli yoxdur. Məsələn, deyir Kırım Ukraynaya, Cənubi Osetiya və Abxaziyaya Gürcüstan qaytarılmalıdır, amma Qarabağa gələndə bunu demir. Faktiki olaraq Ermənistanın mövqeyindən çıxış edir.

"Ötən ilin aprelinde bizim dərin videomüşahidə vasitələrimiz yox idi deyərək, Azərbaycan tərəfinin qüvvələrinin hərəkətinə izləyə bilmirdik". Dağlıq Qarabağdakı rejimin "müdafiə nazirliyinin" idarə rəisi, polkovnik Viktor Arustamyan deyib! Həmin vasitələri isə erməni ordusuna ABŞ hədiyyə edib! Bu ilin qışında öldürülən hərbiçilərimizi xatırlayırsınız? Ermənilər məhz həmin qurğularının vasitəsilə hərbiçilərimizi aşkarlayıb qətlə yetirdilər!!! Ədalət axtaran "BBC News" saytı, "Guardian" qəzeti, "The Washington Post" niyə bundan yazmır?

Putin Abxaziyaya gələndə ABŞ Dövlət Departamenti dərhal qəzəbli bəyanat verdi. Ermənistanın baş naziri, prezidenti Qarabağda neçə gün süləndi, "ədələtli" paytaxtlardan səs çıxmıdı. Ermənistan Ağdərəyə çəkilən 116 km-lik yolun açılışını keçirdi, reaksiya gəlmədi. Hansı ki, o yolun pulunu Serj Sərkisyan, Bako Saakyan ABŞ-dakı telemarafonlarda dilənib yığmışdılar. Əslində onlar ordaca qandalanmışdılar...

Bu arada erməni tərəf Qərbin Azərbaycana qarşı basqılarından istifadə edib əks-hücumla keçib. Dağlıq Qarabağ separatçıları Azərbaycanın Qarabağı "izolyasiya" etməsinə görə (!) BMT-yə şikayət ediblər. Digər tərəfdən də İrevan Azərbaycanın AŞ PA-da mandatdan məhrum edilməsi məsələsinə qaldırıb. Həyasızlığın son həddi! Amma etiraf edə ki, planlı işləyirlər.

Havadarları Azərbaycanın başını daxili problemlərlə qatır, Ermənistan və Dağlıq Qarabağ separatçıları da digər cəbhədən hücum edirlər. Azərbaycan isə daha tədbirli davranmalı, daxildəki problemlərin həlli istiqamətində mümkün olanı etməlidir.

Bu hücumların hamısı Qarabağa görədir. Biz də Qarabağ naminə səfərbər olunaq, daxildə kin-küdurətə son verək, sərvətləri talayanları, milli maraqlarımızın əleyhinə çalışanları durduq. Elə etməliyik ki, düşməne və onu dəstəkləyənlərə bizi vurmaq üçün bəhanə verməyək...

Siyasi ekspert "Guardian"ın hiyləsini açdı

"Yazıda adı keçən Luka Volontenin hədəfə alınması məsələnin mahiyyətinin nədən ibarət olduğunu bir daha ortaya çıxarır"

Bu günlərdə Britaniyanın "Guardian" dərgisində Azərbaycanla qarşı həmmüəllifi erməni əsilli jurnalist olan, yenə də həmmüəllifi erməni olan bir "araşdırmaçı"nın iddiaları əsasında yazı dərc olunub.

Yazılanların uydurma olması haqda artıq ölkə rəsmiləri mövqə bildirib. Yazının Azərbaycana və onun rəhbərliyinə böhtan olduğu bildirilib.

Siyasi ekspert Yeganə Hacıyeva sözügedən məqaləni beynəlxalq münasibətlər prizmasından şərh edib və yazının hədəflədiyi uzunmüddətli məqsəd və məramı haqqında fikirlərini musavat.com-a açıqlayıb. Yeganə Hacıyevanın sözlərinə görə, beynəlxalq münasibətlərdə kiçik də olsa təcrübəyə malik hər kəsə aydındır ki, bu yazı bir lobbigrupunun öz maraqlarını həyata keçirmək üçün beynəlxalq media

vasitəsilə artıq güclənməkdə və söz sahibi olan rəqib lobbigrupunu vurmaq məqsədi daşıyır: "Belə ki, məqalə həm də özlüyündə Azərbaycan Lobbigrupu və bu qrupla əməkdaşlıqda olan nüfuzlu avropalı siyasətçiləri ləkələmək məqsədi güdür. Beynəlxalq təşkilatlarda fəaliyyət təcrübəsi olan, indi və ya zamanında yüksək postlar tutmuş şəxslərin adlarının çəkilməsi, onları əsas olmadan bu və ya digər iqtisadi maxinasialarda günahlandırmaq, bu şəxslərin ölkəmizdə xoş mərəmli dostluq münasibətləri əsasında qurulmuş mövcud və gələcək əməkdaşlığını pozmaq

Yeganə Hacıyeva

məqsədi güdür".

Yazıda ekspertin diqqətini çəkən ikinci bir məqam isə günümüzə media qruplarının nüfuzlarından istifadə edən lobbigruplarının beynəlxalq təşkilatlarda si-

Yüz milyonlarla manat vəsaitin xərclənməsinə baxmayaraq özünü doğrultmayan və hələ də yarımçıq qalan Hacı İbrahim Nehrəlinin "Xəzər adaları" projesi ən uğursuz layihələrdən biri kimi yadda qaldı. Dünyanın bir çox ölkələrindən investorların cəlb edildiyi layihə sonradan dövlət dəstəyini itirməsi ilə yarımçıq qalıb. Artıq uzun müddətdir tikinti aparılmayan "Xəzər adaları" xarabalığa çevrilmək üzrədir. Bu ərazidən başqa hansı formada effektiv istifadə edilə biləyi barədə isə müzakirələr belə getmir.

Mətbuatda "Xəzər adaları"nın yəhudi əsilli iş adamına satılacağı ilə bağlı xəbərlər yayılsa da, sonradan bu da özünü doğrultmadı. Bəs həmin layihədən necə istifadə etmək olar?

İqtisadçı ekspert Natiq Cəfəri "Yeni Məsəvat"a açıqlamasında "Xəzər adaları"nda Azad İqtisadi Zona yaradıla biləcəyini vurğuladı: "Bu günə qədər həmin layihəyə külli miqdarda vəsait xərclənib. "Xəzər adaları" bu gün də Beynəlxalq Bankın balansındadır. ABB-dən ayrılan vəsaitlər hesabına həmin adalar tikildi. Bu vəsaitlər çox qeyri-effektiv xərcləndi. Elə layihənin özü də çox səhv bir yanaşma ilə düşünülmüşdü. Xəzərin həmin hissəsində yaşayış üçün həm ekoloji baxımdan, həm də dənizin təbii şəraiti baxımından doğru deyildi. Buna baxmayaraq, oraya kredit formasında və müəyyən investisiyalar şəklində külli miqdarda vəsait ayrıldı. Bu gün də ağır bir yük kimi Beynəlxalq Bankın və bu bankın vəzifədarlarını ötürdüğü digər strukturun balansında saxlanılır. Bu ərazinin boş qalması da doğru bir yanaşma deyil. Ola bilər ki, orada Azad İqtisadi Zona tipli və ya əyləncə mərkəzi tipli bir zona yaradılınsın. Bu təcrübə Rusiyada da var. Rusiyanın 4 bölgəsindən başqa

digər yerlərdə kazinolar və digər əyləncə üçün nəzərdə tutulmuş azart oyunları qadağandır. "Xəzər adaları"nda da bu tipli zona yaratmaq olar".

N.Cəfəri onu da vurğuladı ki, hər zaman olduğu kimi, bu işlə də birbaşa dövlətin məşğul olması normal yanaşma deyil: "Çalışmaq lazımdır ki, ora da xarici investorların iştirakı ilə biznes təkəkkürünə uyğun şəkildə özəl mülkiyyətin maraqları çərçivəsində olsun. Yoxsa dövlət yenidən buraya böyük məbləğlərdə vəsait ayırırsa, onun effekti olmayacaq. Təəsüf ki, bu tipli layihələrdə dövlət büdcəsindən ayrılan vəsaitdən istifadə edənlər qazanır, nəinki layihənin başa çatmasından sonra qazanc əldə olunur.

Əgər orada qeyd etdiyimiz tipli bir əyləncə mərkəzi qurulsay, bu, turistlər üçün də cəlbedici olar. Həm də Azərbaycandan xaricə əyləncə məqsədi ilə gələn vətəndaşlar oraya üz tuta bilər. Lakin bu da tam olaraq özünü doğrultmur. Çünki Azərbaycanda əyləncə üçün xaricə gələnlərin əksəriyyəti məmurlar olur. Mən inanmıram ki, məmurlar ölkə daxilində hər hansı kazinoya getsinlər, sonradan özlərinə problem yaratsınlar. Ancaq ən azından xarici turistlər üçün buranı maraqlı bir

Hacı İbrahimimin batan

"Xəzər adaları"...

Milyonlar xərclənən layihəni necə xilas etmək olar; **ekspert:** "Orada offşor və ya əyləncə mərkəzi xarakterli bir zona yaradıla bilər"

əyləncə mərkəzinə çevirmək olar. Hətta kazino kimi də istifadə etmək olar. Çünki kazinoların qadağan olunmasının bir effekti olmur. Vətəndaşlar bunun üçün Gürcüstana gedir. Orada bu tipli obyektlər sərbəst fəaliyyət göstərirlər. O baxımdan,

"Xəzər adaları"nı da bu cür maraqlı məkana çevirmək olar.

İqtisadçı onu da vurğuladı ki, azad iqtisadi zonalar vergi və gömrük güzəştlərindən, hər hansı dövlət dəstəyindən, ucuz və uzunmüddətli kredit imkanlarından yararlanma im-

kanları baxımından üstünlüklərə malik olur və bu baxımdan sahibkarları maraqlandırır: "Azərbaycanın bütün ərazisində Azad İqtisadi Zona yaradılmalıdır ki, ölkə düşdüyü bu ağır iqtisadi durumdan çıxsa bilsin. Əgər bir neçə bölgədə Azad İq-

tisadi Zona yaradılırsa, ölkədə disbalans yaranacaq. Yeni investorlar bir neçə bölgəyə cəlb edilərsə, digər bölgələr inkişafdan qala bilər. Elə bir dövrə qədəm qoymuşuq ki, bütün Azərbaycan ərazisində Azad İqtisadi Zona prinsipləri tətbiq olunmalıdır. Ölkədə vergi və gömrük güzəştləri tətbiq olunmalıdır ki, bura investorlar üçün cəlbedici məkana çevrilsin. Ən azı 5-10 illik müddətdə bütün ölkəni Azad İqtisadi Zonaya çevirmək lazımdır. Sonradan dövlətin prioritet saydığı müəyyən sahələrə uyğun olaraq Azad İqtisadi Zona yaratmaq olar. Məsələn, intellektual məhsulların istehsalı üçün müəyyən zonalar yaradıla bilər. Bununla da yeni texnologiyanın, süni intellektin tətbiqinə daha münbit şərait yarada bilər və daha böyük gəlir əldə edə".

□ **Nərgiz LİFTİYEVA**

Manatın payızı - proqnozlar necədir..

Qubad İbadoğlu: "Kəskin ucuzlaşma olmayacaq, ancaq məzənnədə müəyyən dəyişikliklər baş verəcək"

Son hərraclarda manat dollar qarşısında bir qədər də möhkəmlənib. Belə ki, sentyabr ayının 5-də banklararası ticarətdə dollar manat qarşısında yenidən bahalaşdı. "Bloomberg" terminalında dollar 0,28% dəyər qazanaraq 1.7000 manat səviyyəsinə qalxıb. Terminal üzərində son ticarət 1.6953 manat məzənnəsi ilə yekunlaşmışdı.

Qeyd edək ki, sonuncu dəfə "Bloomberg"də dollar avqust ayının 18-də 1.7000 manat məzənnəsi ilə ticarət edilmişdi.

Manatın Mərkəzi Bank tərəfindən müəyyən edilmiş məzənnəsi isə bir dollar qarşısında 1.7009 AZN-dir. Göründüyü kimi, ilin əvvəlindən etibarən manatın rəsmi məzənnəsi 1.70-in üzərində qalmaq istəyir.

Lakin payıza doğru ölkədə dollara tələbin artacağı və bunun manata təzyiqlik yaradacağı da qaçılmazdır.

Ekspertlər isə hesab edir ki, manat ilin sonuna doğru ucuzlaşa bilər.

"Yeni Məsəvat"a açıqlamasında milli valyutamızın məzənnəsinin payız aylarında necə olacağını şərh edən Qubad İbadoğlu kəskin devalvasiyanın gözlənilmədiyi-

ni bildirdi: "Manatla bağlı təbii ki, yaxın dövrlər üçün ciddi bir dəyişiklik proqnozlaşdırmıram. Ancaq ilin sonuna doğru, həm şirkətlərin, həm bankların, həm də bütövlükdə dövlətin öz öhdəliklərini yerinə yetirməsi zamanı yaxınlaşır. Bu da dollara tələbi artırır. İndiki halda mana-

tin məzənnəsində əhəmiyyətli rol oynayan məqamlardan biri neftin dünya bazarında qiymətinin bahalaşmasıdır. Ölkəyə neft ixracından nə qədər valyuta daxil olacağı manatın məzənnəsi baxımından önəmlidir. Əgər valyuta bazarını Mərkəzi Bank inzibati müdaxilələrlə tənzimləməzsə, bankların öhdəsinə buraxarsa, o halda ilin sonunda manatın məzənnəsində ucuzlaşma gözlənilir".

Bu ucuzlaşmanın hansı həddə olacağına gəlincə, Q. İbadoğlu bildirdi ki, söhbət kəskin ucuzlaşmadan getmir: "İstənilən halda ucuzlaşmanın hansı həddə olacağını demək çətindir. Çünki indiki halda 2-3 aydan sonra hansı qiymətlərin hansı həddə olacağını hesablamaq mümkün deyil. Kəskin ucuzlaşma olmayacaq, ancaq məzənnədə müəyyən dəyişikliklər baş verəcək".

Hazırda cəmiyyəti narahat edən məqamlardan biri də manatın məzənnəsinin sabit qalmasına baxmayaraq, qiymətlərin durmadan bahalaşmasıdır. Xüsusən bu bahalaşma özünü erzaq məhsullarının qiymətində göstərir. Belə olan halda erzaq bazarında manatın məzənnəsinin hansı həddə olması o qədər də təsir göstərmir. Halbuki insanların manatla bağlı həssaslığının səbəbi məhz bazarlardakı qiymətlər idi.

Manat sabitdirsə, qiymətlər niyə bahalaşır?

Bu sualı cavablandıran Qubad İbadoğlu bildirdi ki, bahalaşmanın əsas səbəbi dövlət

tərəfindən tənzimlənən tariflərin artırılmasıdır: "Bahalaşmanın əsas səbəblərindən biri Azərbaycanda inzibati yolla tənzimlənən mal və xidmətlərin tarifindəki dəyişiklikdir. Bu dəyişiklik səbəbindən bahalaşma bir qədər də sürətləndi. Bazarların qarşılıqlı fəaliyyəti əsasında baş verən bahalaşma daha çox müşahidə olunur. Çünki bir bazardakı bahalaşma digər bazarlara da təsir göstərir. Bu baxımdan, onu yalnız manatın məzənnəsi ilə əlaqələndirmək düzgün deyil. Ölkədə istehsal olunan məhsulların məsrəfi artır. Bu məsrəfin içərisində həm idxal edilən xammal var, həm daxili bazarda tənzimlənən ta-

riflər var. Bu da elektrik enerjisinin, qazın və yanacaqın qiymətinin bahalaşmasından sonra daha çox hissə olunur. Qiymətlər üzərində inhisar nəzarətin mövcudluğu hər zaman inflyasiya yaradan səbəblərdən hesab olunur.

Mövsümi amillər, kənd təsərrüfatı istehsalının strukturunda dəyişikliklərin təsirini əhəmiyyətli hesab etmək olar. Kənd təsərrüfatında strateji məhsulların istehsalı daha da önə çəkildi, bu da qiymətlərə təsirsiz ötürülmür. Həmçinin ayı-ayrı bazarlardakı qiymət artımları inflyasiya artıran amillərdən sayılır".

□ **Nərgiz LİFTİYEVA**

Bu il Bakıda əsas kapitalla 8 milyard manatdan çox vəsait yatırılıb

Ümumi sərmayənin 71,1%-i özəl sektorun payına düşüb

2017-ci ilin yanvar-iyul aylarında Bakı şəhərinin iqtisadi və sosial sahələrinin inkişafı üçün bütün maliyyə mənbələrindən əsas kapitalla 8 mlrd. 49,2 mln. manat və ya əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 2,6% çox vəsait yönəldilib.

Bakı Şəhər Statistika İdarəsindən "APA-Economics"ə verilən məlumata görə, ümumi sərmayənin 28,9%-i dövlət, 71,1%-i qeyri-dövlət sektorunun sərmayədarlarının payına düşüb. Əsas kapitalla yönəldilmiş vəsaitlərin 70,7%-i tikinti-qaşdırma işlərinə sərf edilib.

2017-ci ilin yanvar-iyul aylarında tikinti müəssisələri tərəfindən yerinə yetirilmiş inşaat işlərinin 72,2%-ini tikinti, yenedənqurma və genişləndirmə, 5,3%-ini əsaslı təmir, 3,3%-ini cari təmir, 19,2%-ini isə sair tikinti işləri təşkil edib. Ümumi inşaat işlərinin 88,8%-ini qeyri-dövlət tikinti müəssisələri yerinə yetirirlər.

Avropa mediasının Azərbaycanca qarşı başladığı kampaniyaya ABŞ-ın aparıcı nəşrləri də qoşulub. Azərbaycan hakimiyyətinə ünvanlı kəskin ittihamlar yağdırılan materiallara rəsmi səviyyələrdə reaksiyalar verilib. Deputat, Milli Məclisin Təhlükəsizlik, müdafiə, korrupsiyaya qarşı mübarizə komitəsinin sədri Zahid Oruc "Yeni Müsavat"a müsahibəsində rəsmi Bakıya yönəlmiş ittihamlarla bağlı maraqlı arqumentlər səsləndirdi.

- Zahid bəy, Qərb mətbuatında Azərbaycan hakimiyyətinə qarşı dərc olunan materiallarla bağlı hakimiyyətin kursunu müdafiə edən şəxs olaraq sizin də əks arqumentləriniz var. Necə bilirsiniz, "sükutun pozulması"nın səbəbləri nədir?

- Korrupsiya ittihamı dünyada istənilən hakimiyyətin başı üzərində asılmış qılıncdır və onu həyata keçirən mərkəzlər qədim yezuitlərin prinsipi ilə hərəkət etməkdə fayda görürlər. Düşməni və rəqibi susdurmaq üçün ən yaxşı yollarından biri onlara ləkə atmaqdır - "yapımasa da, izi qalacaq". Diqqət edin, adı çəkilməyən gizli mənbə guya əlindəki 16 mindən artıq pul transfert əməliyyatlarına dair bilgini Danimarkanın qəzetlərindən birinə sızdırıb. Daha sonra 100-dən artıq jurnalistin birləşdiyi Korrupsiya təhqiqatları və mütəşəkkil cinayətkarlığı araşdırma mərkəzi həmin materiallara sahiblik hüququ əldə edərək WikiLeaks qaydasında Azərbaycan əleyhinə kampaniyaya start verir. Britaniyanın "Guardian" nəşri və digər beynəlxalq media quruluşu informasiya məkanında fırtına qorparmaq və böyük səs-küy effekti yaratmaq üçün çox təcrübəli və sistemli bir şəkildə həmin cansız və saxta faktları ətə-qana gətirməyə, onlara həqiqət donu geydirməyə çalışırlar.

2,9 milyard dollar vəsaitin Avropa məkanında siyasətçiləri, parlamentariləri, həmçinin dövlət adamlarını ələ almağa xərclənməsinin iddia edilməsinin cəfəng olduğunu sübuta yetirmək o qədər də çətin deyil. Lakin Danimarkanın Danske Bankı Estoniyadakı filialı vasitəsilə çirkli pulların yuyulmasında körpü olduğunu deyərək və onu istənilən hakimiyyəti linç etmək üçün kompromata çevirərək siyasi texnoloqların və inqilab layihəçilərinin buraxdıqları səhvlər peşəkar hüquqşünasların deyil, adi adamların da gözündən yayınmır. Belə ki, sızdırılmış materiallar kimi qələmə verilən, əslində isə müxtəlif şirkət və qurumların beynəlxalq əməliyyatları üzərində teatrlandırılan səhnə az qala bütün Avropanın ədalət orqanlarını zərbə altında qoyur, onların gözü bağlı femida olduğuna inamı zədələyir və "qorça qitədə" bütün siyasi qərarların korrupsiya mürəkkəbinə bulaşdığını ortaya qoyur. Halbuki Birləşmiş Krallığın, yaxud Belçikanın-hansı ki, adları həmin sənədlərdə keçirilməliyyə nəzərəti orqanları, həmçinin terror və çirkli pulların yuyulmasına qarşı fəaliyyət göstərən hüquq-mühafizə təşkilatları Qərb dövryyəsinə girən

ən kiçik maliyyə axınlarını da mikroskop altında yoxlamağa borcludular və gerçəklik də elə bundan ibarətdir. Banklar 2001-ci ildən sonra terror təhlükəsi səbəbi ilə sirr pərdəsini də həmin bəyannamə və pulun mənşəyini araşdırırların üzünə açmağa borcludur. O cümlədən Amerikanın qəbul etdiyi "Vətənpərvərlik aktı"na bənzər sənədlər vasitəsilə konfidensiallıq və

düşmənlərimizin işinə yararır. Məsələn, adıçəkilən almaniyalı sabiq deputat Eduard Litnerin dəfələrlə beynəlxalq konfranslarda ləyaqətlə və professional şəkildə Qarabağ məsələsində ədalətli mövqə tutduğunun şəxsən şahidiyəm. İndi belələrinə siyasi atəşə tutub məhv edənlər və onlara qarşı daxili cəbhə açanlar mahiyyətcə Birinci Dünya müharibəsinin

milyardlarla dollar pullarını qaytarıb Misir və Tunis xalqına veriblər ki, onlar gedib yeni demokratiya qursunlar?

- Prezident Administrasiyası bu materialların arxasında Corc Sorocun dayandığına işarə verib. Bu barədə nə deyə bilərsiniz? Azərbaycanda rəngli inqilablar həyata keçirilməsi ideyası doğrudanmı hələ də aktuallığını saxlayır?

- Soros beynəlxalq miqyaslı

"Soros beynəlxalq miqyaslı dələduzdur"

Zahid Oruc: "Azərbaycanın kisəsindən para almaqda suçlananlara verilən pulları hər bir qərblə siyasətçiyə mexaniki şəkildə bölsək, bütün Avropa Şurasını satın almaq olardı"

"Bunun 2018-ci il seçkiləri ilə əlaqəsinə heç bir şübhə yeri yoxdur"

şəxsi sirlər, xüsusilə də bunun əcnəbi vətəndaşlara münasibətdə daha kəskin tətbiqi hazırkı Avropa demokratiyasının başlıca məziyyətinə çevrilib.

- Faktiki olaraq iddia olunur ki, Bakı beynəlxalq səviyyədə böyük paralar xərcləyib. Özü də 2,9 milyard!

- Deməli, Azərbaycan dövlətini Avropanı satın almaqda günahlandırılar. Doğrudanmı onların bizi tənqid etməməsi üçün büdcə vəsaitləri və neft pullarını kimsə belə acımasız bir şəkildə fransızların, italyanların, yaxud almanların ayaqları altına səpib? Məgər qərblə müfəttişlərin rəyi müqəddəs aye, yaxud təqsirsizlik prezumpsiyasıdır ki, onu vaxtilə kilsələrdən alan indulgentlər kimi bizim siyasətçilər də ona əl atsın?! Tam məsuliyyətlə demək olar ki, bu, köhnə, vaxtı keçmiş və bir günlük effektə yarayan fabrik məhsullarıdır. Onu həyata keçirənlərin özləri korrupsiya layihələrinin içindədilər. Mediaya çıxarılmış faktlarla tam əhatəli tanış olmayan insanların xəyal bütövlüyü yaratmaq üçün deyim ki, beynəlxalq şantajçıların əlində olan sənədlərdə hansısa Qərb ölkəsindən alınmış ekskavator, yaxud kimyəvi məhsullar, həmçinin stomatoloji avadanlıqlar da avropalıların satın alınması layihəsinin tərkib hissəsi kimi göstərilir.

- Zahid bəy, xüsusilə də Rusiyanın postsovet məkanında nüfuzunu bərpa etməyə çalışdığı dövrdə Qərbdən Azərbaycana qarşı yönəlmiş bu təzyiqlər sizin üçün gözəlməz olmadı ki?

- Azərbaycanafobiya bir çox dairələrin sistemli təbliğatına çevrildiyindən bunu təcüblə qarşılamaq olmaz. Lakin ölkəmizi müdafiyyə qalxan hər kəsi ləkələmək və onların nüfuzunu sarsıtmaq doğrudan da

də çarizmin məğlubiyyətini gözəlləyən bolşeviklərdən heç bir fərqi yoxdur. Azərbaycanın kisəsindən para almaqda suçlananlara verilən pulları hər bir qərblə siyasətçiyə mexaniki şəkildə bölsək, bütün Avropa Şurasını satın almaq olardı. Buna heç kəsin şübhəsi olmasın. Çünki lobbiçilik fəaliyyəti qanuni hesab olunan Avropa Birliyi və Amerikada ödənilən rəsmi ödənişlər əsasında müxtəlif ölkələrin mənafeyindən çıxış etmək qətiyyəti siyasətçiyə korrupsiya nümunəsi sayılır. Halbuki Birləşmiş Ştatların Konqresindəki kokusların-dostluq qruplarının fundamentinin məhz Azərbaycana qarşı böhtan kimi aparılan dollar piramidalarının üstündə qurulduğu da heç kəsə sirr deyil. Vaxtilə Liviya Cümhuriyyətinin lideri Qəzzafinin üzərinə yeriyən və tiran rejimi sayanların ön cərgəsində gedənlərdən biri-Fransa dövlətinin başçısı Sarkozinin seçki kampaniyasına 60 milyon dollardan artıq yatırımlar məhz bədəvi ərəblərin dərisindən çıxan pullar idi. Birləşmiş Ştatlarda ağların inqilabı kimi xarakterizə olunan son prezident seçkilərində isə "Wiki-Leak"sin tam şifəli sənədlərlə sübuta yetirdiyi faktlara rəsmi şəkildə heç kəsə cavab verməyə lüzum görmədi. Orada Məraş şahzadələrinin və digər ərəb emirlərinin keçmiş dövlət katibi, sonralar isə Amerikanın siyasi taxt-tacı uğrunda mübarizəyə qoşulmuş qadın hökmdarı Hillari Klintonu necə ərəməndə etdikləri əksini tapmışdı. Məgər Ərəb Kraliyyətinin birinci adamlarını dəfn etməyə qalxanda Qərbin dövlət adamları həmin ağır çəkili qızıl tabutların altına birinci girmir? Yoxsa bir diktatura rejiminin pulu digərindən nə ilə fərqlənir? Məgər Mübarəkini və ya bin Əli-

dələduzdur və bunu bizdən başqa deyən onlarla ölkə var. Bildiyiniz kimi, onun əleyhinə hazırda Ağ Evin saytında petisiya başlanılıb və verilən məlumatlara görə, Birləşmiş Ştatlar dövlətçiliyinin köklərini dağıtmaqda və konstitusiyasının əsaslarını sarsıtmaqda günahlandırılan avantürüst terrorçu kimi həbs etməyi tələb edən 80 minə yaxın insan rəsmi orqanlardan cavab tələb edir. Onun terrorçuluğunu vətəndaşı olduğu ölkədə deyirlərsə və USAİD-dən, həmçinin digər mənbələrdən aldığı paralarla xaos və anarxiya törətməkdə qınayırlarsa, deməli, Avropadakı hansısa mərkəzlərin mələk sifətində özünü təqdim etməsi qeyri-mümkündür. Açıq cəmiyyət ideyası ilə son olaraq Makedoniyada, ondan öncə ərəb ölkələrində, həmçinin Şərqi Avropada törədilən kütləvi qətlər Sorosu xalqlara od gətirən Prometey obrazından çıxarır və onu gerçək şeytana çevirir. Baxın, sovetlər birliyi hələ dağılmamış Moskvada peyda olan bu firıldaqçı milyarder özünün dediyi kimi, hər şeyə qadir olduğunu göstərmək üçün böyük bir imperiyaları xarabazarıya çevirən ideyalarını Rusiyada Yeltsin hökumətinin beyninə ekir. Daha sonra Ukraynada və Gürcüstanda qəddar filantropunun paraları ilə hakimiyyətlər devrilib və demokratiyanın tankları sovet məkanında irəliləməyə başlayır. Əslində neft Bakısına sahib olmaq planı macar əsilli Dord Şvartsın-Sorosun hər zaman beynini məşğul edib, lakin

bu xaos ixracatçısını və qanlı inqilab ssenaristini o vaxtlar Azərbaycanda qəbul edən böyük Heydər Əliyev demişdi ki, demokratiya quruculuğu naminə hökumətə açıq kömək etmək istəyirsə, buyursun! Lakin Lenini Almaniya yemləyən dünya gizli hökumətləri kimi Sorosun daxil olduğu klubun üzvləri buna icazə verməmişdilər. Halbuki büdcəsi boş olan bir

məsi naminə bütün açıq-gizli savaşın riskini üzərinə götürən prezident İlham Əliyev fərqli qərarları ilə həmin toqquşmalardan qalib çıxmışdı. Razılığın ki, 90-cı illərdən sonra yalnız geri getmiş moldovan əsgəri və gürcü zabiti ilə müqayisədə Qarabağ cəbhəsində hətta bir metr irəli getmək münafiqələr vasitəsilə bölgənin üzərinə çökmüş beynəlxalq imperializmin maraqlarına necə zərərli idi. İndi Rusiya silah zavodlarını Azərbaycanın xarici siyasət cəbhəyə, Avropa Şurasında, yaxud da başqa yerdə deputatları satın almaq ssenarisində təqdim edən Qarabağ cəbhəsində ermənilərin üzərinə gedən əsgərlərimizin qarşısında bir sipərə çevrilirlər. Bu, son dərəcə rəzil bir kampaniyadır. Prezident İlham Əliyev özünün bütün siyasət məfkurasına və mübarizə fəlsəfəsinə görə demokratik bir liderdir. Onun əleyhinə beynəlxalq medianın tribunasiından atılan qəlpələr mahiyyətcə Qarabağda ermənilərin atdığı güllələrdən heç nə ilə fərqlənmir. Siz korrupsiya araşdırmaçıların çoxunun, o cümlədən sözügedən təşkilatın guya yalnız İsveçrə hökuməti, yaxud USAİD hesabına maliyyələşdiyinə inanırsınız? Bunlar müxtəlif kəşfiyyat mərkəzlərinin dövlətləri linç etmək və müstəmləkəçilik siyasətini gücləndirmək layihəsidir. İnternet resurslarında onların verdiyi maliyyə hesabatları gözə küllüfürməkdir. Gizli xəzinə və maraqlı sahibləri onların arxasındadır.

- Bu proseslərin 2018-ci il seçkiləri ərəfəsində baş verməsi, sizcə, təsadüfidir?

- Bunun 2018-ci il seçkiləri ilə əlaqəsinə heç bir şübhə yeri yoxdur. Daxildən həmin antiiktidar istehkısına para yatırımların olduğuna şübhə etmirəm. Bir baxın, CNN kanalında hələ də Uol Stritin zənginlərinin kampaniyası davam edir və Trampı tanımayanlar müstəqil media adlanan ağır artilleriyadan hər gün onu vururlar. Adama elə gəlir ki, Obama hakimiyyətdən getməyib, hələ üstəlik, xanım Klintonun məsum gülüşləri Amerikanın xilasedici xarici siyasətinin üstünə çilənərək hər gün yeni-yeni zirvələr fəth edir. Lakin Liviyanın Suriyaya qədər tökülən qanları hansı demokratiyanın ayağına yazmaq tapa bilmirsən! Budurmu, müstəqil media? Bizi on illərdə ki, Qərbdə Rusiya ilə balanslı münasibətə və Avropaya ehtiyatlı yanaşmada günahlandırılar. Əgər belədirsə, onda həmin məntiqi davam etdirsək, nəticədə Azərbaycan hökumətinə Qərb rəyi lazım olmamalıdır. Doğrudan da özümüzü rahatsız hiss etdiyimiz klubun üzvlərinə pul niyə xərclənsin ki? Halbuki mənbə bir parlament üzvü kimi adi müqayisəni Məclisdə səsləndirmişdim - Birləşmiş Ştatlar Konqresi hər maliyyə ilində demokratiyanın ixracı adı altında Amerikanın təbliğatına on milyardlarla dollar pul xərcləyir. Elə isə yeni demokratiyalar və azadlığı xaricdə möhkəmlətməyə çalışan ölkələr sərhədlərindən kənarda rəsmi qaydada, hüquqi formada lobbiçilik fəaliyyətini niyə büdcə vəsaitləri hesabına etməsin ki?..

□ **Elsad PAŞASOY**

Gəmi ilə qayıdırıq

Zamin HACI
 zaminhaci@gmail.com

İnternetdə, Youtube saytının, necə deyərlər, rus sektorunda qarşıma bir video çıxmışdı. "Stalinin vaxtında rüşvəti necə alırdılar" adlanırdı. Maraqlı gəldi, çünki bizdə, xüsusən homo sovetikus-lar arasında belə daşlaşmış mövqe var ki, guya Stalinin vaxtında SSRİ-də ümumiyyətlə korrupsiya olmayıbdır. Repressiya olub, buna da haqq qazandırmaq guya mümkündür - dövlət qururdular, xarici müdaxilə-zad... Ancaq kişilər əsas odur təmiz işləyiblər. Videoda həmin dövrün araşdırmaçısı, gənc tarixçi xanım danışırdı. Söhbəti hərlədi-fırladı, faktlar sadaladı və bir də gördüm Azərbaycandan danışır. Əlbəttə... Deyir arxivlərdə işləkən 30-cu illərdə Azərbaycan Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitəsində yuxarı vəzifə tutmuş Əzizbəyov soyadlı bir nəfərin əhvalatına rast gəlib. Əzizbəyovu vəzifə səlahiyyətlərini aşdığı, rüşvətخورluq elədiyi üçün partiyadan qovmağa hazırlanırdı. Ancaq bu vaxt həmin tipin bəxti gətirir, köhnə tanış Beriya mərkəzdə yüksəlir. Nəticədə Əzizbəyovu cəzalandırmağa hazırlaşan müstəntiqlərin özlərinə cinayət işi açılır. Hətta adam onu yoxlayan Xalq Nəzarəti Komitəsinə darmadağın elətdirir.

Təzəlikcə bizdə bir alim maaşının azlığından şikayətlənmişdi, dövlət başçısına müraciət yazmışdı. Üstündən az keçmədi ki, başqa alimin evindən oğrular 1 milyon manat apardılar. Kəşfiylə, hansısa patentlə qazansa deyərdik normal vəsaitdir. Ancaq bu alim qədim əlyazmalar institutunda rəhbər vəzifə tuturdu. Dərhal ağıla gələn budur ki, əlyazmaları satıb. Azərbaycanlıyıq axı. Ağılmız bu cür kəsir.

Yaxud hansısa generalın kürekəni keçən həftə yarı gülməli, yarı ağlamalı hadisə törətmişdi: onun villasına soxulub həyətdəki 3 bahalı avtomobilin təkərlərini dəlmədəşik eləmişdi. Sən demə, generalın qızı bundan boşanmaq istəyir, bu isə etiraz aksiyasını beləncik edibdir. Gülməli cəhət hadisənin törədilmə üsulu idisə (*her halda, biz yaxın tariximizdə generalların ailəsi ilə bağlı çox tragik əhvalatlara şahid olmuşuq, bu baxımdan, maşın təkəri deşmək məzəli qisas cəhədidir və pis çıxmasın, alqışlanası addımdır, qan tökməkdən bu yaxşıdır*), ağlamalısı maşınların markaları idi. Çünki orda sadalanan 3 maşının ortalama qiyməti hardasa elə 300 min manatdan yuxarı qalxırdı.

Bəs o maşınları generalın hansı pulla aldığı soruşan oldumu? Nə dövlət orqanları, nə cəmiyyət belə informasiyalardan qəti narahat olmur. Təəssüf ki, vəziyyətimiz bu cürdür.

Ancaq sevindirici hadisələr də var. Məsələn, artıq "Xankəndi" adlı gəmimiz istehsal olunubdur, özü də birbaşa Araz çayı ilə üzüb gedib qəddar düşmənin canını alacaqdır. Zarafat edirəm, indi qədim dövr deyil, heç vikinqlər də Kürlə üzüb Bərdəni yağmalamağa gəlmirlər. "Xankəndi" gəmisi Xəzərdə qaz yatağında işə yarayacaqdır. "Şuşa", "Cıdır düzü" restoranı var, "Laçın" univermaq, "Füzuli" mebel dükanı, "Kəlbəcər" də yaqın hardasa kafe şəklində əlimizdədir. Daha insana nə lazımdır? Heç məşhur "Lazım" müəllim də lazım deyil. Fikir versəniz, "Lazım gəlsə filan yeri geri alırıq" söhbəti daha səngiyibdir. Çünki almışıq! Təzə dərs ili də məktəblərdə "Cocuq Mərcanlı - böyük qayıdış" dersi ilə açılacaqdır. Hərçənd, bu böyük qayıdışın neçənci sezonudur, hansı seriyasıdır, artıq mən qarışıdırıram. Çünki görənlər bilir, hazırda Haramı düzündə və yaxın ərəzilərdə bəlkə 10 dənə "Qayıdış" adlı qaçqın qəsəbəsi vardır. Ötən illərdə tikilib istifadəyə verilibdir. Adları da elə bu cür nömrələnib: Qayıdış-1, Qayıdış-2, Qayıdış-3..., Qayıdış-10 və sairə. Bəs o qayıdışlar necə oldu? Köhnə bir televiziya tamaşasından səhnə yadına düşdü: "Bədbəxt Məcnun təzədən gəlir"...

Bakı zirvəsindən düşməne mühüm mesaj

Sentyabrın 6-da Bakıda Azərbaycan, Türkiyə və Gürcüstan xarici işlər nazirləri - Elmar Məmmədov, Məvlud Çavuşoğlu və Mixail Canalideze arasında üçtərəfli görüş başlayıb. XİN rəhbərlərinin zirvə toplantısının sonunda iki sənəd imzalanacaq - Bakı birgə bəyannaməsi və 2017-2019-cu illər üçün ortaq hərəkət planı.

Bakı sammiti sübhəz ki, yalnızca üç dövlətin ərəzi bütövlüyü, suverenliyi və təhlükəsizliyini qorumağa yönəlmiş ortaq diplomatik addımlar baxımından önəm kəsb eləmir. İlk növbədə bu dövlətlər arasında son illər üçlü formatda uğurla inkişaf edən iqtisadi-siyasi, hərbi əlaqələrin növbəti təzahürü kimi diqqət çəkir.

musavat.com
 Toğrul İsmayil

Ermənistanın təcridi güclənir -

Üç paytaxt birləşir

Azərbaycan, Türkiyə və Gürcüstan XİN rəhbərlərinin Bakı sammiti: diplomatik ortaqlıqdan strateji-hərbi ortaqlığa doğru; "Ermənistanın iri regional layihələrdən sürətlə kənarlaşdırılması gələcək hərbi qələbəmizi təmin edən ciddi amillərdən olacaq..."

Bir-biri ilə quru coğrafi sərhədlərə malik Azərbaycan, Türkiyə və Gürcüstanın hazırkı müəkkəb dövərdə qarşılıqlı inteqrasiyası xüsusən də ona görə vacibdir ki, onların hər üçü Ermənistanla həmsərhəddir və İrəvan isə onların hər üçünə qarşı ərəzi iddiasından bu günədək əl çəkməyib (*Türkiyəyə qarşı bu iddia saxta soyqırım iddiasına "bükülü" şəkil-dədir*).

Bu mənada Bakı sammitinin önəmi onun təcavüzkar növbəti və çox aydın bir mesajı ilə yadda qalacaq. O xüsusda ki, Ermənistan gerçəkəndən, regionda əsas qonşuları ilə dinc-yanaşı və təhlükəsizlikdə yaşamaq, inkişaf eləmək istəyirsə, o zaman öz təhlükəsizliyinə qarantı uzaq Rusiyada deyil, - o Rusiya ki, işğalçıdan sırf öz maraqları üçün, maşa qismində istifadə edir və Ermənistanla quru sərhədi belə yoxdur, - məhz Türkiyə, Azərbaycan və Gürcüstanla anlaşmada axtarmalıdır.

İrəvan, nəhayət, özündə güc tapıb başa düşməlidir ki, bölgədə Rusiyanın hərbi forpostu rolunda qaldıqca və öz qonşularına qarşı torpaq iddialarından əl çəkmədikcə, Ankar-Bakı-Tiflis formatı da sövq-təbii getdikcə güclənəcək - bütün sferələrdə. Güclənir də.

Məlumdur ki, üç qonşu ölkə arasında hərbi və hərbi texniki-əməkdaşlıq kifayət qədər yüksək səviyyədedir, vaxtaşırı ortaq hərbi təlimlər keçirilir, hətta xüsusi təyinatlılardan ibarət ortaq hərbi birləşmənin (*ilk in mərhələdə iri neft-qaz kəmərləri və kommunikasiya xətlərini qorumaq üçün*) yaradılması yönündə müzakirələr gedir. İqtisadi-ticari, humanitar xarakterli ilişkilərdən isə danışmağa dəyməz. Təkcə o fakt ki, Azərbaycan Gürcüstanın əsas xarici sərməyedarlarından biridir, özlüyündə çox şeyi deyir.

İş də ondadır ki, Ermənistanla münasibətlər normal olsaydı, Azərbaycan onun iqtisadiyyatına da sanballı investisiyalar yatırardı. Üstəlik, Bakı-Ceyhan neft, Bakı-Ərzurum qaz və tikilməkdə olan cənub qaz kəməri Ermənistanın keçməklə sonuncuya tranzit ölkə kimi böyük paralar qazandırardı. Eyni zamanda Ermənistanın Rusiyadan neft-qaz asılılığı aradan qalxmış olardı. Ən önəmlisi, bölgədə bu qəddər silah-sursatın toplanmasına lüzum qalmazdı - biz hələ bu silah-sursata xərclənən milyardları demirik. Həmin vəsaitlər Ermənistanın da, Azərbaycan və Gürcüstanın da iri sosial, səhiyyə layihələrinin icrasına yönəldilə bilərdi.

Söz düşmüşkən, bu ay, həmçinin, düşməni ölkədən yayın keçəcək daha bir beynəl-

xalq əhəmiyyətli xətt - Bakı-Tiflis-Qars dəmir yolu ilə düşəcək. Bu nəqliyyat xəttinin fəaliyyətə başlaması ilə işğalçı ölkə dünyadan bir az da təcrid olunmuş duruma düşəcək. Demək, Ermənistanın iqtisadiyyatının dirçəlmə şansı daha da azalacaq və ola bilsin, mümkünsüz olacaq. Çünki öz qonşuları ilə normal münasibətlərə malik olmayan ölkənin inkişaf perspektivi ola bilməz.

Bakı zirvəsi siyasi analitiklər tərəfindən də bu və digər aspektlərdən yüksək qiymətləndirilir.

"Azərbaycan, Türkiyə və Gürcüstanın iqtisadi münasibətləri hərbi-siyasi əməkdaşlığa çevrilir". Bu sözləri sabiq dövlət müşaviri, politoloq Qabil Hüseynli Türkiyə, Gürcüstan və Azərbaycan XİN başçıların görüşünü şərh edərkən deyib (axar.az). Onun qənaətinə, hazırda tərəflər hər üç ölkənin müdafiə sistemlərini birləşdirmək üçün çalışırlar.

"Türkiyə, Gürcüstan və Azərbaycanın üçtərəfli əməkdaşlığı getdikcə yüksək vüsət almaqla yanaşı, əməkdaşlığın daha geniş sahələrini əhatə edir. Demək olar ki, hər üç ölkə arasında strateji xətlər üzrə əməkdaşlıq formaları yaranıb, inkişaf edir. İndiyədək əməkdaşlıq iqtisadi sahəni əhatə edirdi. Bakı-Ceyhan kəməri Gürcüstan ərəzindən keçir.

TANAP qaz layihəsi Azərbaycan neftini dünya bazarlarına çıxaracaq. Bu, hər üç ölkə üçün çox böyük gəlir gətirən layihədir. Ancaq tərəflər hər üç ölkənin müdafiə sistemlərini birləşdirmək üçün çalışırlar. Ən azı yaxın vaxtlarda Türkiyə, Gürcüstan və Azərbaycanın birgə hərbi təlimlərinin keçirilməsinə başlanılması nəzərdə tutulub. Bu görüşün keçirilməsinin nəticəsi üç ölkə arasında iqtisadi əməkdaşlığın hərbi-siyasi əməkdaşlıq səviyyəsinə qalxması olacaq", - deyir o qeyd edib.

Politoloqun sözlərinə görə, növbəti görüş prezidentlərin iştirakı ilə zirvə toplantısı olacaq: "Bu görüş tərəflər arasında olan münasibətləri strateji zəmin üzərinə qoyacaq. Düşünürəm ki, Türkiyə, Türkmənistan və Azərbaycan görüşləri kimi, Türkiyə, Gürcüstan və Azərbaycan əməkdaşlıq forması da strateji əhəmiyyət kəsb etməyə başlayacaq və bölgədə Azərbaycanın nüfuzunu daha da yüksəldəcək. Bu görüş çox böyük əhəmiyyət kəsb edir. Azərbaycan indiyə qədər özünün bir sıra strateji layihələri ilə, Gürcüstanla Türkiyəni bu layihələrə cəlb etməklə Ermənistanı strateji layihələrdən tamamilə kənarlaşdırıb. Bu da bizim ərəzimizi işğal edən təcavüzkar dövlət üzərindən gələcək qələbəmizi təmin edən ciddi amillərdən biridir. Bu münasibətlər Azərbaycana siyasi dividentlər verməyə başlayıb. Gələcəkdə bu dividentlər daha da geniş sahədə olacaq".

Doğrudan da, Qarabağ məsələsi yalnız hərbi amillə görə yoluna qoyulmayacaq. Hələdici sözü həmçinin iqtisadi qüdrət deyəcək. O üzəndən Ermənistan üzərində əzici iqtisadi, nəqliyyat-kommunikasiya üstünlüyümüz, hərbi üstünlüyümüzün heç də az strateji önəm daşıyır...

□ Analitik xidmət

"Ermənistanın xarici işləri naziri Edvard Nalbəndyanla görüş razılaşdırılsa da, hələlik konkret tarix və yer böllü deyil. Çox güman ki, bu yaxınlarda bununla bağlı ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədrlerinden təklif alacağam". Bu sözləri Azərbaycanın xarici işlər naziri Elmar Məmmədov Azərbaycan, Gürcüstan və Türkiyə xarici işlər nazirlərinin 6-cı toplantısından sonra mətbuat konfransında deyib (axar.az).

Nazirin sözlərinə görə, böyük ehtimal görüş BMT Baş Assambleyasının iclası çərçivəsində keçiriləcək: "Bizim hansı sazişi müzakirə edəcəyimiz hamıya məlumdur. Yeganə lazım olan şey siyasi qərarın olmasıdır. Bu siyasi qərarın əsasında bizim həmişə vurğuladığımız kimi, əsas şərt Ermənistan qoşunlarının Azərbaycanın işğal altında olan torpaqlarından çıxarılmasıdır".

Qeyd edək ki, sentyabrın 6-da Azərbaycan, Türkiyə və Gürcüstan xarici işlər nazirlərinin 6-cı üçtərəfli görüşü olub. Xüsusilə də Azərbaycan və Türkiyə XİN rəhbərlərinin bir araya gəlməsi Qarabağ məsələsinin ədalətli həlli baxımından mühüm əhəmiyyətlidir. Modern.az-ın məlumatına görə, Azərbaycan və Türkiyə XİN başçıları görüşündə iki qardaş dövlət arasında əməkdaşlığın bütün sahələrdə yüksək səviyyəli inkişafından və müxtəlif formatlarda keçirilən görüşlərin ikitərəfli münasibətlərə verdiyi töhfədən məmnunluq ifadə olunub.

Nazir Elmar Məmmədov Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsinin həlli istiqamətində aparılan danışıqlar prosesi və Ermənistanın qeyri-konstruktiv siyasəti barədə məlumat verib. O, münaqişənin həllində irəliləyişə nail olmaq üçün ilk növbədə Ermənistan qüvvələrinin Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərindən çıxarılması olduğunu bildirib.

ATƏT-in Minsk Qrupu həmsədrələrinin fəaliyyətsizliyi fonunda Türkiyənin həmsədrliyə gətirilməsi məsələsi yenidən aktuallaşıb. Bu mənada məsələnin müzakirə olunub-olunmadığı böllü olmasa da, istənilən halda iki qardaş ölkənin təmaslarında Qarabağ məsələsinin prioritetlərdən olması şübhəsizdir.

Politoloq Arzu Nağıyev "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bu təmasları yüksək qiymətləndirdi: "Türkiyə dost və strateji müttəfiq olaraq daima Azərbaycanı dəstəkləyən bir dövlətdir və Azərbaycan da öz növbəsində Türkiyə üçün həm iqtisadi, həm siyasi, həm də regionda mühüm əhəmiyyətli layihələrin həyata keçirilməsində, Rusiya ilə münasibətlərin tənzimlənməsində mühüm rol oynayır. Məlumdur ki, Türkiyə Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə də bağlı mühüm əhəmiyyətli bəyannamələr verir və zənnimcə, həm xarici işlər nazirinin, həm də cənab Ərdoğanın səfəri mühüm əhəmiyyətli səfər kimi dəyərləndirilməlidir".

Bu yerdə xatırladaq ki, Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərindəki vəziyyət və "GU-AM məkanında dondurulmuş münaqişələr, onların sülh, bəynəlxalq təhlükəsizlik və inkişaf üçün fəsadlan" adlı qətnamə layihələri yenidən BMT Baş Assambleyasının Nyu-Yorkda sentyabrın 12-25 tarixlərində keçiriləcək 72-ci sessiyasının gündəliyinə salınıb. Sessiyada Türkiyə prezidentinin də iştirak etdiyini nəzərə alsaq, Azərbaycan və Türkiyənin məsləhətləşmələri xüsusilə zəruridir. Çünki

Qarabağla bağlı kritik müzakirələr ayı - əsas gözlənti

Sentyabrın 8-də dini liderlər Moskvada bir araya gəlir, növbəti həftə isə XİN başçıları Nyu-York görüşü olacaq; **politoloq:** "Lavrov bununla bir daha Rusiyanın açar fiqur olduğunu qeyd edir..."

Ermənistan keçən sessiyada olduğu kimi, bu dəfə də məsələnin müzakirəsinə imkan verməyi hədəfləyib. Sessiya çərçivəsində Minsk Qrupu həmsədrələrinin iştirakı ilə Azərbaycan və Ermənistan xarici işlər nazirlərinin görüşü gözlənilir. Düzdür, E.Məmmədov görüşün vaxtı və yerinin dəqiqləşmədiyini deyib. Ancaq bir sıra dairələr, o cümlədən Rusiya BMT çərçivəsində görüşü üstünlük verir və bu barədə anonslar edilib. Hədəf prezidentlərin növbəti görüşünə nail olmaqdır. Azərbaycan ancaq Ermənistanın qeyri-konstruktiv mövqeyi görüşün müsbət nəticələnməsinə ümid yeri qoyur.

A.Nağıyev bu haqda danışarkən bildirdi ki, BMT Baş Assambleyasında Azərbaycanın işğal olunmuş əraziləri, o cümlədən Dağlıq Qarabağla bağlı məsələnin gündəliyə daxil edilməsi mühüm bir məsələdir və bu məsələnin dövlət başçısı tərəfindən həmişə olduğu kimi gündəmdə saxlanması mühüm addımdır: "Məhz BMT-də bu məsələnin, daha doğrusu, ən uzunmüddətli, öz həllini tapmayan münaqişənin müzakirəsi tədqiqatlayıq bir hal kimi dəyərləndirilməlidir. BMT-nin münaqişə ilə bağlı qəbul etdiyi dörd qətnamənin də öz həllini tapmaması gündəmə gətiriləcək və icra mexanizmi müzakirə obyektinə ola bilər. Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həll edilməməsi dünya üçün əhəmiyyət kəsb edən iqtisadi layihələrə mane

olan təhlükəsizliyə təhdidlərdən ən başlıcasıdır və bunun dünyaya çatdırılması mühüm önəm daşıyır".

Sentyabrın 8-də isə Azərbaycan və Ermənistanın dini liderləri bir araya gələcək. Poli-

diqdir. Həmin bəyannamələrdə tərəflərin Avroatlantika və Avrasiyada bərabər təhlükəsizlik məkanı formalaşdırmaq arzusu, eləcə də heç bir tərəfin öz təhlükəsizliyini digərinin təhlükəsizliyinə zərər gətirəcək şəkildə

Lavrovun al qırmızı yuxuları...

Hüseynbala SƏLİMOV

Dörd qətnamə və onların tələblərinə qarşı tamamilə sıfır reaksiya... Nəinki BMT Baş Assambleyasının sessiyaları yaxınlaşanda, hətta ən adi vaxtlarda - təşkilatın adı çəkiləndə belə qeyri-ixtiyari olaraq yadıma bunlar düşür.

Doğrusu, Qarabağla bağlı ilk qətnamə - 822 sayılı qətnamə qəbul olunarkən düşünürdük ki, belə olacaqdır. O vaxt hələ BMT ilə bağlı müəyyən ümidlər vardı və güman olunurdu ki, hansısa nəticə olacaqdır.

Hərçənd, həmin vaxtlarda xeyli "uzunömürlü" münaqişələr də mövcud idi. Onlardan biri də elə Yaxın Şərq, ərəb-İsrail münaqişəsi idi. Yarım əsr davam etməsinə rəğmən həmin münaqişə hələ də olunmamış qalırdı.

Düzü, bizi bir az ümidləndirən həm də soyuq müharibənin bitməsi idi. Soyuq müharibə çağlarında BMT də SSRİ ilə ABŞ-ın yarış məkanına çevrilmişdi.

Yadıma gəlir, şəxsən elə mən özüm də güman edirdim ki, SSRİ-nin çökməsilə ərəb-İsrail münaqişəsi həllini tapacaqdır. Amma indi təəssüf hissilə deyirəm ki, heç də belə olmadı - çünki SSRİ çöksə də maraqlar öz mövcudluğunu saxladı, yeni Rusiyaya SSRİ-dən həm də sonuncunun geosiyasi ambisiyaları miras qaldı.

Ən maraqlısı odur ki, həmin vaxtlarda bir məsələ də gündəmə gəlmişdi. Bu da BMT-nin reforması ilə bağlı təkliflər idi. Hər bir söz deyir və bir şey yazırdı. Kimi daimi üzvlərin sayının artırılmasını təklif edir, kimi də bu qurumun, ümumiyyətlə, ləğv olunmasını təklif edirdi.

Amma bunların heç biri olmadı - nə BMT özü dəyişdi, nə də Dünyanın qalmaqallı siyasi mənzərəsi. İradlar, tənqidlər isə bugüncədə davam edir və hər dəfə də adamda belə təsəvvür yaranır ki, nə vaxtsa onları ciddiyyə alanlar tapılacaqdır.

Elə mənə də bu sətirləri yazmağa vadar edən məhz bu məsələlər oldu. Təbii ki, onlar növbəti sessiyanın gündəminə düşməyəcək. Amma belə informasiya yayıldı ki, ABŞ prezidenti guya ki, sessiya ərəfəsində dünya liderlərini bir araya gətirmək istəyir. Məqsəd də BMT-nin islahatı haqda düşünüb - daşınmaqdır.

Amma o da deyildi ki, Rusiya prezidenti sessiyanın işinə qatılmayacaqdır. Bəs Trampın keçirmək istədiyi toplantı necə olacaq - bu haqda hələ ki, heç nə məlum deyildir...

Sessiyada Azərbaycanla bağlı da müəyyən məqamlar vardı. Deyirdilər ki, ola bilsin, Azərbaycan və Ermənistan prezidentləri Nyu - Yorkda bir araya gələcəklər.

Amma indi demək olar ki, böyük ehtimalla belə olmayacaq və hər iki tərəf çox güman ki, sessiyada öz xarici işlər nazirləri səviyyəsində təmsil olunacaqdır.

Təəssüf, bu həm də o deməkdir ki, münaqişənin çözülməsinə bağlı indiyədək davam edən pauza hələ bir müddət də, ən azı ilin axırınadək qalacaqdır. Halbuki amerikalı həmsədrin dilindən səslənən təklifləri indi bir ümumi platforma kimi qəbul etmək olar. Hər halda, digər həmsədrlər də təkliflərdə onlar üçün yeni şeyin olmadığını dedilər. Bu isə onu deməyə əsas verir ki, ən azı üç həmsədrin üçünün qəbul etdiyi ortaqların məxrəci var...

Bu arada Rusiya xarici işlər naziri S.Lavrov bir az da "uzağa" getdi və belə bir fikir dedi ki, Qərbi bizim dediklərimizi qəbul etsəydi o halda iki münaqişə-Dağlıq Qarabağ və Dnestryanı münaqişə çoxdan həll olunardı.

Bununla Lavrov nə demək istəyirdi? Doğrudanmı, Qərbi nə vaxtsa Moskvanın vasitəçiliyinə mane olubdur? Belə hal ağılımıza və yadıma gəlmir. Əksinə, ABŞ və Fransa münaqişənin çözülməsində Rusiyaya hər an geniş meydan veribdir.

Bəs onda Lavrov nə sayıqlayır? Güman ki, rusiyalı diplomat tamam başqa bir şey demək istəyir. Nəzərdə tutduğu budur ki, siz bu regionun da mandatını bizə verin, burada bizim "hüquq"larımızı tanıyın və biz də məsələni bildiyimiz kimi "həll" edək...

Rusiyanın "bildiyini" səbəzi siyasətçilər çoxdan dilə gətirib. Bir neçə dəfə deyilib ki, Dağlıq Qarabağ problemi o vaxt həll olunacaq ki, Azərbaycan və Ermənistan yenidən Rusiyanın yaratdığı vahid geosiyasi layihənin tərkibində olsun.

Bu layihə necə nəzərdə tutulur? Avrasiya İttifaqı və yaxud Gömrük Birliyi onu əvəz edərmi? Çox təəssüf ki, bu xüsusda hələ dəqiq heç nə deyilmir.

Güman ki, ruslar bir az da dərin "inteqrasiya" nəzərdə tuturlar. Bəs bu, nə dərinlikdə ola bilər, - zənn edirik ki, hamı təxmin edir bunu...

□ Cavid TURAN

Türk estrada musiqisinin ən parlaq ulduzu sayılan Sezen Aksu çox tərs bir gündə-13 iyul 1954-cü ildə əyalət şəhəri Dənizlidə dünyaya göz açıb.

İLK YALAN: Bu şəhərcikdə nə desən vardı - türkçülər, islamçılar, İslam düşmənləri, qıp-qırmızı damlar, ağappaq əyri divarlar. Qədim yunan, xristian məbədləri. Ancaq...

Ancaq adının Dənizli olmasına baxmayaraq, bu şəhərdə dəniz yoxdur. Sezen Aksunun anası- Selanik köçkünü Şəhriban xanım, atası- rizəli Sami Yıldırım dəniz kənarında doğulmuşdular. İkisi də peşəcə müəllim idilər. Təyinatlarını Dənizliyə aldıkları vaxt valideynləri bərk sevinirlər. Elə bilirlər orda arzularları mavi dənizlə, nəhayət, görüşəcəklər. Ümidləri çox tez puça çıxır burda. Görürlər şəhərin adı aldadıcıdır. Elə sakinləri də bir o qədər etibarlı deyil. Sözləri ilə əməlləri bambaşqadır.

Xəyal qırıqlığı bir zaman beləcə davam edib axır körpə səsi ilə əvəzlənir. Körpə elə belə, sadə uşaq olmur. Superaktivliyi ilə xeyli seçilir öz tay-tuşlarından. Çox sonralar "Hürriyyət" qəzetinə verdiyi müsahibəsində Sezen Aksu o günlərini belə xatırlayacaq: **"Gah casus olurdum öz xəyallarımda. Gah dansoz. Öz macəralarımla ailəmi yormuşdum. Bəxtimdən valideynlərim çox demokratik insanlardı. Aramızdakı məsafəni qısaltmağa bir cəhd belə göstərməzdilər əsla. Azaddım, bir sözlə. Həftədə bir dəfə saçımın rəngini dəyişirdim. İkinci "Cücə Bela" adını məhz bu zaman qazandım. Vaxtaşırı intihara cəhd göstərdim. Gedib dururdum yol, yaxud uçurum qarşısında. İlk şarkılarımı boşluqlara, uçurumlara, dərין quyulara söyləyirdim"...**

Dənizli şəhərciyində dəniz olmağa bir gün bu balaca şeytan balasını da diksindirir. "Cücə Bela" sonra öyrənir ki, şəhərin əsl adı Dənizli yox, Donuzludur. Bəs əvvəllər bu şəhərdə həm xristianlar çox olub, həm də donuz damları. Həm də misilsiz, əzəməti kilsələr.

"Dənizli"nin bu sirrini aşkarlayan Sezen qərara gəlir ki, bir nöqtədə dayanmasın. Bir gün gecənin xain vaxtında o şəhərin qədim xristian xarabalıqlarına gəlib qulaqlarını sıxır daş divarlara. Görür, bıy, bu nədir belə axı? Daşlardan musiqi, kilsə zənglərinin qəmli səsi hələ də əskik deyil.

Sezenin Türkiyənin xarabalıqlarına, köhnə kilsələrinə, əfsanəvi tarixinə məhəbbəti bu nöqtədən start götürür o vaxt. İndiyə qədər davam edir.

HƏYAT ŞÜARİ: Ailənin dəniz görmək arzusu tezliklə çin olur. Valideynləri Dənizlidən tez ayrılıb, nəhayət, köçürlər dəniz kənarındakı füsunkar mənzərəli İzmire. Qardaşı Nihatla o, bu şəhərdə çox macəralara baş vurur, vallah: **"İzmirde, Kəməraltında ayaqqabı yapmağı öyrənməyim yene o illərə rastlar. Bir neçə il oradakı ayaqqabı ustalarının yanında çıraq tutdum. Babam bunu duyunca düşüb bayıldı. "Qız uşağının orda nə işi var?" sualını əvvəl mənə, sonra ətrafdakılarına deyə-deyə"**.

Sezenin pineçilik azarı qəfil başlayıb qəfil də bitir bir gün.

Pinəçi olmaq istəyinə çatmayıb,

müğənni olan əfsanə...

Tərs gündə doğulan Sezen Aksunun ilginç həyat hekayəsi

Atasının təkidi ilə Sezen üz tutur sənət aləminə: **"İzmirde rəsm-heykəl, türk müziği, folklor savadı alıb azca ağıllandım. Rəhmətlik Rəqib Aykırın aktyor kurslarına da qatıldım bir ara. Ciddiliyi o vaxt da sevmirdim, indi də sevmirəm. Ciddiliyin bu dünyanı məhv etdiyini söyləmək istərdim. Münasibətlər, həm isti, həm də məsafəli olmalıdır mənə. Qismətimizdəki budu. Qalan nə varsa ağ yalandı"**.

ÖNCƏGÖRMƏLƏRİ: Bu şüarına indiyədək sadıq qalan Sezen Aksu day sizdən nə gizlin? - beş-altı dəfə özünə ailə qurub. İlk erindən - universitet tələbəsi Həsən Yüksəktəpədən o, evliliklərinin düz üçüncü gününü ayrılıb. İki il sonra - 1974-cü ildə Əli Engin Aksu adlı birisi ilə nikaha girib. Yazığın soyadını indiyə qədər saxlayıb öz kimliyi üzərində. Ancaq özündən çox tez ayrılıb. O "zor illərdən" Sezenə birçə bax bu soyadı miras qalıb, bir də... Bir də öncəgörməlik istədi.

"Bu gün" qəzeti yazarı Bilal Özcan Sezen Aksunun həmin öncəgörməliyi barəsində görün indi bir nə yazır: "Sezen Aksu 1976-da erinin yanına-uzaq Kanadaya gedir. Orda ilginç bir rəya görür. Rəyasında Kanadadan İstanbula dönərkən Londonda minəcəyi uçaq qəzaya düşüb dönür bir ovuc küle."

Biletini aldığı həmin təyyarəyə minməkdən vaz keçir. 10 iyul 1976-cı ildə "British Airways"a məxsus həmin London-İstanbul yolcu uçağı, Zaqreb üzərində Yuqoslav təyyarəsinə çırpılarak məhv olur."

Sezen Aksu o vaxt öz canını bu qanlı qəzadan qorumağı bacarmırdı. Ancaq 1996-cı ilin 14 yanvarında Sezen Aksu bu öncəgörməliyini bir daha təkrarlamağa bilmir. Növbəti erini-tanınımış bəstəkar Onno Tuncu labüdü təyyarə qəzasından qurtarmağı bacarmır. Həmin tarixdə türk musiqisinin canlı əfsanəsi sayılan Onno Tunc, havadakı duman ucbatından gedib girir Yalovadakı bir dağın sinəsinə.

Sezen xəbəri eşidincə az qalır dəliyə dönsün. Sudan, çö-rəkəndən ələ çəkir bir ara. Gəlib dayanır intiharın bir addımlığında.

DOSYE: ONNO TUNC. Erməni-türk bəstəkarı. 175 çox məşhur türk nəğməsinin təkbəşinə müəllifdir. Bəstələdiyi nəğmələr dəfələrlə Türkiyəni "Eurovision"da təmsil edib. Ömrünün son 10 ilini Sezen Aksu ilə keçirib. Çox məşhur "Sen Ağlama", "Git", "Sezen Aksu'88", "Sezen Aksu Söylüyor" musiqi albomları birgə eməklərinin məhsuludur.

Deyənlərə inansa, təkca

danın münasibətləri indi də bərk soyuqdur.

Həmin rəqibləri Sezen "Eurovision" yarışmasından həmişə aralı tutublar. Fərsət verməyiblər bu qıza böyük yarışmalarda iştirak etsin.

Sezeninki Onno Tuncda gətirir. Bəstəkar, qərara gəlir həm öz gələcəyini, həm türk musiqisinin sonrakı taleyini bu qızıcağaya calasın. Acı həyat sonralar onun bu seçimini tam doğruldur.

Təyyarəsi qəzaya uğradığı yerdə sonralar - 2002-də xatirə abidəsi ucalsa da, öten il bu abidədə dağıdıcı tələmə məruz qal-

le çox amansız olur bu sevgiyə qarşı-filmin son səhnəsində qəhrəman avtomobil qəzasında öz həyatlarını itirirlər. Misal üçün, Sezenin növbəti eri Onno Tunc təyyarə, digər eri Uzun He-pəri, türklər demiş, motosiklet tutqunu, yeni aşıyıdı. İkisi də qəza nəticəsində həlak olublar.

Səbəb isə guya bax bu qara toxmaq qadını-yeni Sezen Aksu.

Oxşar ittihamlar Sezen Aksuya qarşı solçular tərəfindən də sürülür. Türk solçuları Sezen Aksuya 12 sentyabr 1980-ci ildə türk ordusuna verdiyi dəstəyi indiyə qədər bağışlamırlar. O zaman Sezen Aksu türk məhəmmətiyini alqışlamış, barəsində görün nə deyibmiş: **"Türk silahlı qüvvətləri ölkəmizdə hər şeyin çıkmazına girdiyi bir dövərdə yönətimə əl qoymuşdur. Mənə, zamanında və yerində bir qərar alınmışdır. Xalqımıza xeyirli və uğurlu olmasını istəyirəm"**.

Sezen Aksu barədə tənqidi fikirlər yayıb, barəsində "Kürd, erməni yanlısı" fikirlərini yayanlar niyə bunu gözdə tuturlar? PKK ilə çarpışmalarda həlak olmuş əsgərlərə Sezenin şarkılarını, maddi dəstəyini niyə unudurlar?

mişkən, "dünya ilə arasındakı məsafəni" daha da genişləndirir. Bütün meylini, sevgisini salır oğlu Mithata. Dövri mətbuat bu yaxınlarda həmin Mithatdan geniş müsahibə alıb. Mithat evinə gələn jurnalistin bütün sört suallarına cavab verib orda. İcazə verib hətta bəzən soyuducusuna belə yaxşı-yaxşı baxsınlar.

Oxşar xasiyyətlər, mənca, elə Sezenin özündə də var. Yeni ana-balanın zövqü, həyat tərzi eynidir sanki. İkisi də şəhərdən uzaqda itlərlə vaxt keçirməyi sevirlər. Sezen öz valideynləri kimi çox demokratikdi. Oğlunun 16 yaşında bir qızla yaşamağına icazə verib. Ancaq nəzərətsiz də saxlamır bu cütlüyü. Ana-bala səhər səssizliyini çox sevirler. Qorxurlar bu sükutu öz səsləri, öz musiqiləri ilə pozmağa. Kəpəklə çörək yeyirlər. Sağlam qida tərəfdarıdır. Son 10 il ərzində cəmi 5 ədəd pizza yeyiblər.

Ailənin Londonda "11:11" adlı gecə klubu da var.

Rəqibləri Sezen Aksu barəsində "qara toxmaq" qadın şayiəsi yaymağı sevirler. İddia edirlər bu qadınla bir yastığa baş qoyanların əksəri yol qəzalarında öz həyatlarını itirirlər. Misal üçün, Sezenin növbəti eri Onno Tunc təyyarə, digər eri Uzun He-pəri, türklər demiş, motosiklet tutqunu, yeni aşıyıdı. İkisi də qəza nəticəsində həlak olublar.

Səbəb isə guya bax bu qara toxmaq qadını-yeni Sezen Aksu.

Oxşar ittihamlar Sezen Aksuya qarşı solçular tərəfindən də sürülür. Türk solçuları Sezen Aksuya 12 sentyabr 1980-ci ildə türk ordusuna verdiyi dəstəyi indiyə qədər bağışlamırlar. O zaman Sezen Aksu türk məhəmmətiyini alqışlamış, barəsində görün nə deyibmiş: **"Türk silahlı qüvvətləri ölkəmizdə hər şeyin çıkmazına girdiyi bir dövərdə yönətimə əl qoymuşdur. Mənə, zamanında və yerində bir qərar alınmışdır. Xalqımıza xeyirli və uğurlu olmasını istəyirəm"**.

Sezen Aksu barədə tənqidi fikirlər yayıb, barəsində "Kürd, erməni yanlısı" fikirlərini yayanlar niyə bunu gözdə tuturlar? PKK ilə çarpışmalarda həlak olmuş əsgərlərə Sezenin şarkılarını, maddi dəstəyini niyə unudurlar?

O, öz adını qızıl həriflərlə köüllərə həkk etmiş bu sənətkardır. Səhvləri də var, qələbələri də. Özünü "bütün pisliklərə qarşı sıxılmış kiçik bir yumruq" bilər o. Şeir də yazır. Şeirlerini "Əksik şeir" kitabında toplayıb. Kitabı böyük maraqla qarşılanıb. Dördcə gün bəs edib ki, kitabın 17 min nüsxəsi satılıb.

2016-cı ilin yanvarında İstanbulun "Volkswagen Arena"sında səhnəyə çıxan Sezen Aksu səhnelərə vida etdiyini açıqladı. "Her bitiş yeni bir başlangıçtır" deyib çoxlarını ağlatdı.

Gözümüzdən çox yaş axıtıldı bu qızcağaz.

Halalı olsun vallah...

Bizim kimi qəriblər, vətənsizlər üçündü o. Axirətəcən nəğmələri qulaqlarımızda səslənəcək.

□ Həmid HERİSÇİ

Sezen Aksunu deyil, bir çox başqa türk müğənnilərini, misal üçün, Nilufəri də məhz o yaradıb. Qoyub təkər üstə.

"Onnosuz, Sezen Aksu taleyi necə olacaqdı?" sualını belə cavablandırardım. Deyərdim -Sezen Aksu 1970-ci ildə "Həftə sonu" qəzetinin açdığı "Altın səs" yarışmasında ancaq 6-cı yeri qazana bildi. Xəyal qırıqlığına uğradı. Yarışmanın təşkilatçısı Ajda Pekanın umuduna qalmaq, indiki Türkiyənin Sezen Aksusu yox idi. Birçə Ajdası vardı, vəssalam. Sezen ilə Aj-

lib. Qismən dağıdılıb. Yalova meri Yaqub Bilgin Koçalı iddia edir ki, abidə tezliklə öz evvəlki görkəminə qayıdacaq.

ONNODAN SONRA: Düzü, mənca, bu qəzani da... bəli, bu qəzani da Sezen əvvəlcədən yuxuda... üzr istəyirəm, bir filmde görüb sanki. Söhbət müğənninin ilk kino debütündən - "Minik sərçə" (1979) filmindən gedir, biləsiz. Filmde baş qəhrəman - Sezen xatırladan qadın musiqiçi, Onno Tuncu xatırladan bir sənətçiyə vurulur. Ta-

ramasında təkrarlandı, deyəsən. Amma mən istərdim o, öz taleyini özünə, adına layiq təmam fərqli bir filmde yaşasın.

İndi Londonda yaşayan Sezen Aksunun oğlu Mithat Can Özer türk basınına verdiyi son müsahibəsində o uzaq hadisələrə toxunaraq eşidin nə deyib: **"Anamın təyyarə ilə arası yaxşı deyil. Halı pozulmasın deyə hava səfərlərim barədə onu əvvəlcədən məlumatlandırmaram."**

Onno Tuncun faciəli sonundan sonra Sezen Aksu, özü de-

Türkiyə ilə Almaniya arasında aylardır davam edən gərginlik son günlərdə daha da artıb. Xüsusilə Almaniya sentyabrın 24-də keçiriləcək kansler seçkiləri yaxınlaşdıqca hər iki ölkə arasındakı narazılıq kritik həddə çatıb. İş o yerə çatıb ki, kansler postuna namizəd olan Angela Merkel və Martin Şults seçki təbliğatlarında bu kartdan istifadə edirlər.

Hər iki iddiaçı açıq şəkildə seçiləcəkləri təqdirdə Türkiyəyə qarşı atacaqları addımları dilə gətirərək, bu yolla alman xalqının rəğbətini qazanmağa cəhd edirlər. Bu da qardaş ölkədə kəskin etirazla qarşılanıb. Son seçki debatında prezident seçiləcəyi təqdirdə Merkel Türkiyənin Avropa İttifaqında üzvlük müzakirələrini sona çatdırmağa çalışacağını, Şults isə qalib gələrsə, bu müzakirələrə son verəcəyini bəyan edib. Hazırkı kansler Bundestaqdakı çıxışı zamanı isə, Avropa Birliyinin növbəti sammitində rəsmi Ankaranın quruma daxil olması üçün aparılan müzakirələrin dayandırılması məsələsini də qaldıracağını bildirib. Bundan əlavə, alman hökuməti vətəndaşlarına Türkiyəyə getməklə bağlı çağırış da edib.

Göründüyü kimi, Almaniya gərginliyin artmasında maraqlı görünür. Siyasi şərhçilər hər iki dövlət arasındakı qarşıdurmada Merkeli bir nömrəli səbəkar kimi göstərməkdədirlər. Proseslərin bu şəkildə davamının isə dünya üçün təhlükəli həddə çatma biləcəyi qeyd olunur.

Politoloq, deputat Elman Nəsirov həyəcan təbii olaraq, vəziyyətin getdikcə təhlükəli həddə çatdığını söylədi: "Kansler seçkilərinin Merkel üçün əvvəlkilərdən daha gərgin olacağı indidən proqnozlaşdırılır. Almaniyanın özündə islamofob qüvvələrin xeyli gücləndiyi bir realıqda Merkelin qalibgəlmə şansları getdikcə azalmaqdadır. Alman ekspertləri ən azından bu cür fikirlər səsləndirirlər. Hətta deyirlər ki, Almaniya beşpartiyalı deyil, yeddi partiyalı hökumət qurula bilər. Bu da ölkənin siyasi sistemində xeyli dəyişikliklərin olduğunu göstərir. Bu, ənənəvi partiyaların mövqelərinin zəifləməsi və digər partiyaların güclənməsi kimi dəyərləndirilə bilər. Bunları dedikdə daha çox islamofob qüvvələrin gücləndiyini demək istəyirəm. Almaniya prosesləri eynilə Hollandiyada da yaşandı. Siyasi qüvvələr hakimiyyətlərini qoruyub saxlamaq üçün bir çox hallarda neofaşist qüvvələr kimi davranırlar. Onlar cəmiyyətdə nüfuzlarının artdığını dərk edərək, bir çox hallarda bəyanatlarını elə bir şəkildə veririrlər ki, sanki neofaşistlər hakimiyyətə gəlib. Bu yerdə ölkə başçısı İlham Əliyevin faşizm üzərində qələbənin 70 illiyi ilə bağlı keçirilən tədbirlər çərçivəsində "Rossiya 24" kanalına verdiyi müsahibə yadına düşür. Cənab prezident müsahibə

Almaniya-Türkiyə münasibətləri kritik

həddə - kansler postuna namizədlər

rəsmi Ankaranı hədəfə aldılar

Elman Nəsirov: "Dünyamızı çox dəhşətli fəlakətlər gözləyə bilər"

Əhəd Məmmədli: "Türkiyəyə qarşı nə siyasi, nə də iqtisadi şantajlar keçməyəcək"

bəsində vurğulamışdı ki, on il bundan əvvəl desəydilər ki, neofaşist qüvvələr yenidən bu qədər fəallaşacaqlar, heç kim buna inanmazdı, deyəcəkdilər ki, bu, bir xülyadır. Amma bu gün Avropa ölkələrində bu qüvvələr o qədər fəallaşblar ki, çox qorxulu bir tendensiya yaranıb. Onlar bu gün hakimiyyətə gəlməyi istəyiblər, amma gəlməyiblər, 5-10 il sonra bu qüvvələr hakimiyyətə gələrsə, dünyamızı nə gözləyir? Təbii ki, fəlakətli günlər yaşaya bilərik. Bir dəfə 1933-cü ildə bu qüvvələr Almaniya hakimiyyətinə gəldilər, 70 milyon insanın ölümünə səbəb olan İkinci Dünya müharibəsi baş verdi. Ona görə cənab prezident həyəcan təbii çalır. Təəssüflər olsun ki, hazırda bir çox siyasətçilərin məsuliyyətsiz bəyanatlarının şahidi oluruq. Almaniya kansleri Merkelin, eləcə də bu ölkənin kansliyinə və baş nazirliyinə iddialı olan Şultsun verdiyi bəyanatlar, xüsusilə Türkiyə ilə bağlı dedikləri bu gün çox qorxulu bir tendensiyadan xəbər verir. Hər iki siyasətçinin verdiyi bəyanatlar islamofob qüvvələrin dedikləri ilə üst-üstə düşür. Bunlar çox qorxulu proseslərdir və cəmiyyətə də təsirsiz qalmır. Əgər iki siyasətçinin dedikləri islamofob qüvvələrin dedikləri ilə üst-üstə düşsə, bu alman cə-

miyyətdə yaşayan 3 milyon-bəzi məlumatlara görə, 10 milyona yaxındır - türkə qarşı antitürk düşüncəsinin formalaşmasına səbəb olur. Bu da çox qorxulu proseslərə doğru gedir. Türkiyədəki son referendum öncəsi Almaniya, Belçika və Hollandiya kimi ölkələrdə antitürk siyasətinin aparılması gözlərimizin qarşısında baş verdi. Bu gün Avropada hakimiyyətdə olan, yaxud hakimiyyətə iddialı qüvvələr bəyanatlarında məsuliyyət hissindən uzaq olurlar. Bu məsələlərdə Avropa liderləri çox məsuliyyətli olmalıdırlar. Əks halda, dünyamızı çox dəhşətli fəlakətlər gözləyə bilər. Sonda bir daha xatırladıram ki, 1933-cü il hadisələri qətiyyətlə unudulmamalıdır. O zaman Hitler hakimiyyətə zəbt yolu ilə deyil, şovinist şüarları hesabına gəlmişdi. Bu da dünya üçün böyük fəlakətə nəticələndi".

"Sivilizasiyalar və konfliktlər" Analitik Mərkəzinin rəhbəri Əhəd Məmmədli hesab edir ki, Türkiyə artıq alman siyasətinə təsir etməkdədir: "Avropanın birinci, dünyanın üçüncü iqtisadiyyatının dövlət başçısı və ana müxalifətinin lideri seçki öncəsi teledebatda daxili məsələlərdən danışmaq əvəzinə, mövzu Türkiyəyə və Ərdoğan olur. Çünki Türkiyə Osmanlı vaxtlarında kimi

dövlət olaraq, Ərdoğan isə siyasətçi kimi İslam dünyasının liderinə çevrilməkdədir. Bu da o deməkdir ki, Almaniya və Avropa müsəlmanları bilavasitə Türkiyənin təsiri altında olacaqlar. Artıq bu proses başlayıb. Və bunu da Avropada çox gözəl görür, anlayırlar. Ona görə də ümumi Avropada Ərdoğan fobiyası başlayıb. Bütün Avropa liderləri Türkiyə prezidentindən danışır. Bu adamın başçılıq etdiyi ölkə heç nüvə silahına da malik deyil, indi görün əksi olsa, nə olardı. Merkel və Şultsun Türkiyə əleyhinə açıqlamalarına gəldikdə isə, bu, seçki öncəsi şoudan başqa bir şey deyil. Artıq onlar Türkiyəyə heç bir zərər verə bilməzlər. Avropa Birliyi məsələsinə gəldikdə, Türkiyə özü bu məsələ barədə referenduma hazırlaşır. Avropa Birliyinə üzvlük məsələsinə referendumla Türkiyənin özü son qoymaq istəyir. Şults, Merkel, Makron ya Borislər narahat olmasın. Artıq Türkiyəni Avropa Birliyi ilə şantaj etmək dövrləri geridə qaldı. Çox güman ki, referendumda da türk xalqı Avropaya "yox" deyəcək. Türkiyə dünyanın 12-ci iqtisadiyyatına gəlib çıxıb. Trilyon ölkələr sıyahısında adı var. Yeni bütün bunları ona görə sadaladım ki, artıq Türkiyəyə nə siyasi, nə də iqtisadi şantajlar keçməyəcək. Alman turistlərlə Türkiyəni şantaj etmək bəsit düşüncə təzidir. Bunlar hələ də anlamırlar ki, Türkiyəni artıq bu cür bəsit hədə-qorxularla şantaj etmək olmaz. Almaniya güclü türk lobbisi var və Almaniyanın orta və kiçik biznesi türk əsilli vətəndaşların nəzarətindədir. Almaniyanın türk vətəndaşları isə ana vətənləri Türkiyənin daxili və xarici siyasətini tam dəstəkləyirlər. Bunun bariz nümunəsi kimi biz son referendumda olan nəticələri də gös-

tərə bilirik. "Evet" in ən çox səs çıxdığı xarici ölkə Almaniya idi. Türkiyə apardığı siyasətini davam etdirməli, Almaniya yaşayan 3 milyon türkdən Almaniya təsir mexanizmi kimi istifadə etməlidir. Türkiyənin Almaniya təsir imkanları heç də Almaniyanın Türkiyəyə təsir imkanlarından az deyil. Və bunu da artıq almanlar çox gözəl anlayır. Onları qorxudan da elə budur. Ərdoğanofob istərik siyasət Avropanı Türkiyə qarşısında vaxt getdikcə daha zəif və aciz edəcək. Çox yaxın gələcəkdə bunun şahidi olacağıq".

□ Cavanshir ABBASLI

Rusiya-ABŞ gərginliyi pik həddə

Prezident Tramp yox, Klinton olsaydı...

Rusiya-ABŞ münasibətləri prezidentlərin bir-birinin ünvanına aşağılayıcı ifadələr işlətməsi, ələ salması səviyyəsinə qədər gərginləşib. Donald Tramp prezident seçiləcəyi halda ABŞ-Rusiya münasibətlərinin düzəlməsinə dair prezident seçkilərindən öncə olan ümidlər artıq tamamilə puç olub. İndi belə iddialar səslənir ki, Hillari Klinton prezident olsaydı bəlkə də vəziyyət bu qədər gərgin həddə çatmayacaqdı. Lakin bu iddiaların əksini də söyləyənlər var.

Beynəlxalq məsələlər üzrə ekspert Elşən Mustafayev bu barədə "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi ki, Rusiya ilə ABŞ arasında münasibətlərin gərginləşməsinin hazırkı səviyyəyə gəlib çatması tek Tramp ilə bağlı olan məsələ deyil. Bu, öncəki prezidentlərin, xüsusilə Barak Obamanın vaxtından iki dövlət arasında olan münasibətlərin məntiqi nəticəsidir: "Xatırlayarsınızsa, ABŞ-da seçki öncəsi Rusiya KİV-ləri və rəsmiləri Trampın qalib gələcəyi halda münasibətlərin düzəlməsinə deyirdilər. Həqiqətən də seçki kampaniyasına qədər, hətta kampaniya dövründə Tramp Rusiya ilə bağlı isti fikirlər söyləyirdi. Amma sonradan baş verən hadisələr göstərdi ki, ABŞ-da hakimiyyətə kimin gəlməsindən asılı olmayaraq öncədən cızılmış dövlət siyasəti çərçivəsindən kənar fəaliyyət mümkün deyil. Əslində bu, dövlət və milli təhlükəsizliyi qarantı üçün qibtə olunması bir məsələdir. Əgər Klinton prezident seçilsəydi də ümumiyyətlə heç nə dəyişməyəcəkdi. Ola bilsin ki, fərqli danışıq ritorikası olacaqdı, amma Rusiya-ABŞ münasibətlərinin indiki mərhələdə gərginliyi hədəfə çatana qədər artan xətt üzrə davam edəcəkdir".

Bəs iki nəhəng dövlət arasında gərginliyin getdikcə artması Azərbaycan və Rusiyanın qonşuluğunda olan digər respublikalara necə təsir edə bilər?

Ekspertlər hesab edir ki, ABŞ-Rusiya gərginliyinin artması postsovet məkanında qərbyönlü siyasət yeridən və bu istiqamətdə strateji seçim etmiş Ukrayna, Gürcüstan kimi ölkələr üçün yeni imkanlar açır. Tramp seçildikdən sonra belə düşüncələr var idi ki, o, Ukrayna və Gürcüstanı "satacaq" və postsovet məkanını Rusiyanın nüfuz dairəsi kimi tanıyacaq. Artıq belli olur ki, belə bir şey baş verməyəcək. Əksinə, ABŞ Gürcüstanın NATO-ya üzvlük prosesinə daha çox dəstək verməkdədir və bu prosesin sürətlənməsini, Ukraynaya isə hərbi-siyasi dəstəyini daha da artırmasını gözləməklər olar. Proseslərin Azərbaycana ciddi təsir edəcəyi gözlənilir. Azərbaycan iki böyük güc arasında balans siyasətinə sadıqdır və heç kimin tərəfini tutmur.

□ Etibar SEYDİAĞA

Payızın gəlişi kənd təsərrüfatında əkin mövsümünün başlaması deməkdir. Postneft dövrünün prioritet sahəsi elan olunan aqrar sektorun ən böyük problemi isə münbit torpaqların çatışmazlığıdır. Günlərdir oliqarxlar tərəfindən zəbt olunmuş torpaqların geri qaytarılması müzakirə olunur. Hazırda rayonlarda münbit torpaqların kimlər tərəfindən zəbt olunması qeyri-rəsmi olaraq bilinməyə başlayıb. Rəsmi olaraq bu barədə Əmlak Məsələləri üzrə Dövlət Komitəsinin saytında məlumat yoxdur. Yeni torpaq mülkiyyətçiliyi şəffaf olmadığından zəbt olunmuş torpaqların geri qaytarılması prosesi də çətinləşir. Burada yeganə ümid ölkə başçısı tərəfindən konkret göstərişin olmasıdır.

Mövzu ilə bağlı "Yeni Müsavat"a danışan hüquqşünas, iqtisadçı ekspert Əkrəm Həsənov torpaqların qanunsuz olaraq özəlləşdirilməsi ilə bağlı problemin səbəbi kimi, bu sahədə şəffaflığın olmamasını əsas göstərdi: "Konkret olaraq oliqarxlara gəldikdə, onların müvafiq torpaq sahələrini qanunsuz əldə etməsi iddia olunur. Yeni məsələ, özəlləşdirmə qaydaları pozulub və s. Sivil ölkələrdə milli xəritə açıqdır: hamı hansı torpağın kimə məxsus olduğunu görə bilər. Hətta sorğu verib torpağın konkret şəxsə necə keçdiyini də öyrənə bilər. Bizdə isə bunu vətəndaş bilə bilməz. Təbii, belə halda özbəşinalıq da olur, digər neqativ hallar da. Dövlət başçısı da məhz bu barədə dəfələrlə çıxış edib. Əlbəttə, qanun pozuntusu ilə əldə edilmiş torpaq sahəsinə mülkiyyət hüququ dövlətin təşəbbüsü ilə məhkəmə tərəfindən ləğv edilməlidir".

Hüquqşünas onu da vurğuladı ki, qanunvericilikdə edilən son dəyişikliklərə görə, insanların qanuni torpaqları da səmərəsiz istifadəyə görə əllərindən alınabilir: "Amma ola bilər ki, torpaq qanuni əldə olunub, sadəcə, ondan düzgün istifadə edilmir. Məlum olduqda kimi, ötən il referendumda konstitusiyanın 29-cu maddə-

sinə belə məzmununda VI bənd əlavə edilib: "Sosial ədalət və torpaqlardan səmərəli istifadə məqsədi ilə torpaq üzərində mülkiyyət hüququ qanunla məhdudlaşdırıla bilər". Bu müddəə Torpaq Məcəlləsində daha dolğun açıqlanır. Belə ki, Torpaq Məcəlləsinin 73-cü maddəsinə görə, torpaq sahəsi və ya onun bir hissəsi üzərində mülkiyyət hüququna o cümlədən əşağıldakı hallarda məhkəmənin qərarı ilə xitam verilir (müəyyən hallarda dəyəri ödənilməklə): 1) torpaqdan məqsədli təyinatına görə istifadə edilmədikdə; 2) kənd təsərrüfatı istehsalı üçün verilmiş torpaq sahəsindən dalbadal 2 il ərzində və qeyri-kənd təsərrüfatı ehtiyacları üçün verilmiş torpaq sahəsindən 1 il ərzində üzrlü səbəb olmadan istifadə edilmədikdə; 3) istifadə zamanı torpağın keyfiyyətinin pisləşməsinə və eroziyasına, kimyəvi və radioaktiv maddələrlə çirklənməsinə, bataqlıqlaşmasına, təkrar şoranlaşmasına, torpaq sahəsində olan meliorasiya və irriqasiya sistemlərinin istismar qaydalarının pozulmasına, ətraf təbii mühitin çirklənməsinə yol verildikdə".

Hüquqşünas Ə. Həsənovun sözlərinə görə, əksər ölkələrdə torpağa mülkiyyət hüququna dair oxşar müddə-

Hökumət torpaqdan istifadəyə nəzarəti gücləndirir - ittihamlara cavab

Qulu Xəlilov: "Prezidentin fərmanına uyğun torpaqların elektron kadastr uçotu informasiya sistemi yaradılır"

alar var: "Torpaq digər əşyalardan fərqlənir. Ona görə ki, miqdarı məhduddur. Buna görə də dövlət ondan düzgün istifadə edilməsində maraqlıdır. Yeni burada mülkiyyət hüququ mütləq dəyər deyil. Məsələn, mənim qələmim var, ondan istədiyim kimi istifadə edə və ya etməyə də bilərəm. Amma torpaq belə deyil. Buna görə də torpağa dair məlumat şəffaf olmalıdır. Hamı kimin hansı torpağa malik olmasını və ondan necə istifadə etməsini bilməlidir. Bu, ictimai əhəmiyyətli məsələdir". "Yeni Müsavat"a açıqlamasında Ə.Həsənovun səsləndir-

diyi tənqidlərə cavab verən Əmlak Məsələləri üzrə Dövlət Komitəsinin mətbuat xidmətinin rəhbəri Qulu Xəlilov hazırda torpaqların elektron informasiya sisteminin hazırlanması istiqamətində işlərin görüldüyünü bildirdi: "Prezidentin fərmanına uyğun torpaqların elektron kadastr uçotu informasiya sistemi yaradılır. Hazırda elektron kadastr xəritələri işlənilir, bələdiyyə xəritələri işlənilir. Mülkiyyət mənsubiyyətindən asılı olmayaraq ölkə üzrə torpaqların uçot sistemi yaradılır. Bu işlər ölkə rəhbərliyinin fərmanına uyğun olaraq 2020-ci il-

də yekunlaşdırılacaq. Ölkə üzrə torpaqların uçot informasiya sistemi yekunlaşdırıldıqdan sonra inzibati xəritələr işləniləcək və bütün Azərbaycan üzrə torpaqların idarə olunmasına imkan yaranacaq, hansı torpaqların dövlət mülkiyyətində, hansıların bələdiyyə mülkiyyətində və ya özəl mülkiyyətdə olduqları yeni xəritələr üzərində qeyd olunacaq. Hələ ki, bu sahədə iş gedir. Bu sahələr yekunlaşdıqdan sonra digər məsələlərə də aydınlıq gətiriləcək. Torpağın hansı istiqamət üzrə istifadə olunduğu, keyfiyyət və kəmiyyət göstəriciləri, konfiqurasiyası, coğrafi mövqeyi, hündürlük ölçüləri, həmin torpaqlarda hansı bitki növlərinin ekilib-berilməsinin uğurlu olacağı, torpağın aqrotexniki göstəriciləri və sair məlumatlar torpaqların elektron uçot informasiya sisteminə öz əksini tapacaq. Artıq 12 rayonun uçot informasiya sisteminin hazırlanması işləri yekunlaşıb, bu il daha 14 rayonun uçot sistemi hazırlanıb başa çatacaq".

Q. Xəlilov onu da bildirdi ki, zəbt olunmuş torpaqların geri

qaytarılması üçün gündəlik olaraq komitə tərəfindən torpaq monitorinqləri keçirilir: "Komitənin torpaq müfəttişlərinə həm ondan istifadə ilə bağlı, həm də torpaq sahələri üzərində qanunsuz tikintilərin aparılması ilə bağlı tədbirlər görürlər. Artıq 200 min hektara yaxın səmərəsiz istifadə olunan torpaq sahələri geri qaytarılıb. Bunlar əsasən kənd təsərrüfatı təyinatlı torpaqlardır ki, yenidən əkin dövrüyəsində cəlb olunub. Torpaqlar xüsusi mülkiyyətdə olsa da təyinat üzrə istifadə olunmalıdır. Kənd təsərrüfatı təyinatlı torpaq əkin üçün, örsüş sahələri otlaq sahəsi kimi, digər təyinatlı torpaqlar da digər işlər üçün istifadə olunmalıdır. Onu da qeyd edim ki, Torpaq Məcəlləsinə və torpaqların icrası haqqında qanuna uyğun olaraq, torpaqların icarəyə və istifadəyə verilməsi müvafiq icra hakimiyyəti tərəfindən yalnız Əmlak Məsələləri üzrə Dövlət Komitəsinin rəyi ilə həyata keçirilə bilər. Komitənin rəyi olmadan torpaqların icarəyə verilməsi mümkün deyil".

□ Nərgiz LİFTİYEVA

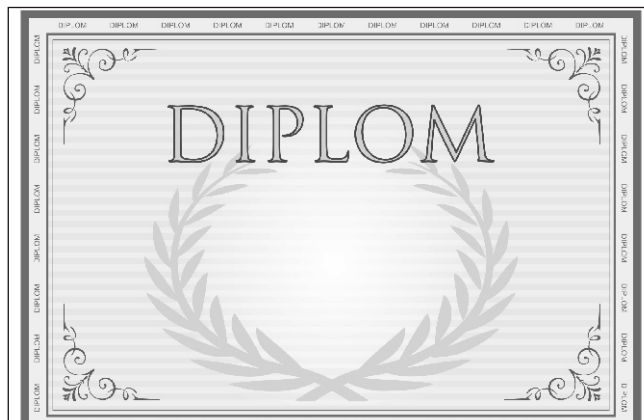
Xaricdə ali məktəb seçərkən nələrə diqqət etməli - ekspert danışır

"Yaxşı təhsil arxasınca deyil, yalnız diplom əldə etmək məqsədilə xaricə üz tutulması nəticəsində diplomun tanınmasında əngəllər yaranır"

Son bir ildə xaricdə təhsil alan 900-ə yaxın vətəndaşın diplomunu Azərbaycanda tanınmayıb. Təhsil Nazirliyinin Akkreditasiya və Nostrifikasiya İdarəsinin rəisi Samir Vəliyev açıqlamasında bildirib ki, idarənin bir illik fəaliyyəti dövründə 3000-dən çox vətəndaş sənədlərinin nostrifikasiyası (Xarici dövlətlərin ali təhsil sahəsində ixtisaslarının tanınması və ekvivalentliyinin müəyyən edilməsi) ilə bağlı müraciət edib. Onlardan təxminən 33%-dən imtina edilib və həmin şəxslərin diplomları tanınmayıb. İdarə rəisi qeyd edib ki, bu da rəqəmlə 900-ə yaxın vətəndaşın diplomunun tanınmaması deməkdir: "İmtinanın səbəblərinə əsasən vətəndaşların tədris dilini bilməməsi, öz ixtisasından heç bir məlumatın olmaması, eləcə də daxil olan sərəhd məlumatına əsasən verilmiş imtinalar, ixtisasların təhsil pillələri üzrə uyğunsuzluğu və digərləri daxildir. Təhsil müəssisələrini uğurla bitirən 60 faizdən çox şəxsin diplomları isə ölkədə tanınır".

İdarə rəisi vurğulayıb ki, Azərbaycanın təhsil müəssisələrində keyfiyyət artıqca xarici ölkələrə axın daha çox olacaq: "Lakin bizim vətəndaşlar anlamalıdır ki, xarici ölkəyə əsasən daha fərqli və yaxşı təhsil arxasınca getməlidirlər. Yalnız diplom əldə etmək məqsədilə xari-

ci ölkəyə gedilən təhsilin nəticəsində həmin şəxsin diplomunun tanınmasında əngəllər yaranır. Nəticə etibarilə ictimaiyyətə bu rəqəmlər çatdırılır, orta məktəb məzunlarına daha diqqətli olmaları tövsiyə edilir. Ölkə üçün daha prioritet və vacib sahələrin seçilməsi onların gələcəkdə

işlə təminatı, lazımı ixtisas sahələri olması deməkdir".

Qeyd edək ki, hər il ölkəmizdən yüzlərlə gənc ali təhsil almaq üçün müxtəlif ölkələrə üz tutur. Ancaq təəssüf ki, Azərbaycanın ali məktəblərinin diplomu əksər ölkələrdə tanınma-

dığı kimi, Azərbaycan da bir sıra ölkələrin diplomunu tanımaqdan imtina edir. Danılmaz faktdır ki, Ukrayna, Rusiya, Gürcüstan universitetlərinə qeyri-qanuni yollarla daxil olanların da sayı çoxdur ki, onların 4-5 ilin sonunda heç bir əziyyət

çəkmədən aldıkları diplomların tanınmaması isə ədalətlidir.

Maraqlıdır, xaricə oxumağa gedərkən ali məktəb seçimində nələrə diqqət edilməlidir?

Təhsil eksperti Kamran Əsədov Ukraynada bir çox universitetlərin diplomunun Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi tərəfindən tanınmamasını normal hesab etdiyini dedi: "Ukraynada və bir neçə başqa ölkələrdə elə universitetlər var ki, ora Azərbaycanda ali məktəblərə qəbul imtahanı zamanı 12 bal toplamış insanlar, sadəcə, attestatın surətini təqdim etməklə qəbul olunurlar. Təhsil haqqını ödəyirlər və bir çox halda 4 il bakalavr pilləsində, 2 il magistratura pilləsində cəmi bir neçə dəfə universitetdə olurlar, nəticədə diplom da alırlar. Bu diplomların tanınması, sadəcə, təhsil haqqı ödəmək və bir neçə dəfə universitetdə görünməklə həmin şəxslərin həmin sahələr üzrə mütəxəssis olmaqlarını təsdiq etmək deməkdir. Bu isə yüksək bal toplamış, illərlə universitet auditoriyalarında, kitabxanalarında istirahətindən, yuxusundan imtina edərək dərslər oxumuş, müxtəlif bilik və bacarıqlar əldə etmiş şəxslərə qarşı haqsızlıq olardı. Bu baxımdan, bəzi universitetlərin diplomlarının tanınmaması normaldır və bunu gənclərin xaricdə təhsil üçün maneə adlandırmaq doğru olmaz. Xaricdə təhsil alanların təqaüdlərinin azaldılması ilə Azərbaycanın iqtisadi vəziyyə-

ti, xərclərin azaldılması istiqamətində cəhdlərdən biri ola bilər. İqtisadiyyatı neftdən asılı olan ölkənin neft qiymətlərinin aşağı olduğu dövrdə digər bir çox səmərəsiz investisiya layihələri, büdcə xərclərini azaltdığı dövrdə, ən çox xaricdə təhsilə ayrılan vəsaiti artırımalıdır. Azərbaycanda indiki və gələcək iqtisadi problemlərdən çıxaracaq insan kapitalına daha çox vəsait ölkədə qalar".

K.Əsədov bildirdi ki, Azərbaycanlı tələbələr xaricdə təhsil almaq üçün universitet seçərkən bəzi qaydalar riyət etməlidirlər: "İlk olaraq diqqət olunmalıdır ki, gedəcəkləri universitetin xaricdən tələbə almaq icazəsi varmı? Digər tərəfdən cəmi bir neçə dəfə universitetdə olurlar, nəticədə diplom da alırlar. Bu diplomların tanınması, sadəcə, təhsil haqqı ödəmək və bir neçə dəfə universitetdə görünməklə həmin şəxslərin həmin sahələr üzrə mütəxəssis olmaqlarını təsdiq etmək deməkdir. Bu isə yüksək bal toplamış, illərlə universitet auditoriyalarında, kitabxanalarında istirahətindən, yuxusundan imtina edərək dərslər oxumuş, müxtəlif bilik və bacarıqlar əldə etmiş şəxslərə qarşı haqsızlıq olardı. Bu baxımdan, bəzi universitetlərin diplomlarının tanınmaması normaldır və bunu gənclərin xaricdə təhsil üçün maneə adlandırmaq doğru olmaz. Xaricdə təhsil alanların təqaüdlərinin azaldılması ilə Azərbaycanın iqtisadi vəziyyə-

□ Günel MANAFI

Bakıda yük maşını gəlin maşını ilə toqquşdu

Bakıda yük maşını qəza törədib. Avtosfer.az-ın «Trend»ə istinadən məlumatına görə, hadisə Sabunçu rayonu ərazisində, Zabrat-Maştağa avtomobil yolunda baş verib. «Mətanət-A» şirkətinə məxsus 90 JS 731 dövlət nömrə nişanlı «Hyundai»

markalı yük avtomobili yüksək sürətlə hərəkət edərək həmin yolda işıqforun qırmızı işığının tələbini pozub.

Nəticədə yük avtomobili qarşıdan gələn «Mercedes S klass» markalı gəlin maşınının yoluna çıxıb və toqquşub. Hadisə nəticəsində yük avtomobili idarəetməni itirərək yolun kənarındakı qaz borusuna çırpılaraq aşılıb və qaz xəttinə ziyan dəyib. Hadisə nəticəsində hər iki avtomobilə ciddi ziyan dəyib və Sabunçu qəsəbəsinin böyük bir hissəsinə mavi yanacaqın verilməsi dayandırılıb.

Bakıda evə basqın edən maskalı şəxslər həbs olundu

Daxili işlər orqanları tərəfindən şəxsiyyət əleyhinə olan quldurluq cinayətlərinin qarşısının alınması və bu tipli qanunsuz əməlləri törədən şəxslərin ifşa edilməsi istiqamətində növbəti əməliyyat-axtarış tədbiri həyata keçirilib.

Bu barədə musavat.com-a DIN-in mətbuat xidmətindən məlumat verilib.

Belə ki, cari ilin iyul ayının 30-da Binəqədi rayonu 6-cı mikro-rayon ərazisində yerləşən fərdi yaşayış evlərindən birinə basqın edən üzvlərində maska olan naməlum şəxslər ev sahibi və həyat yoldaşına zor tətbiq edib əl-qollarını bağlayaraq mənşildən 5800 ABŞ dolları, 2200 manat pulu, 3 ədəd mobil telefon, 1 ədəd «Frank Müller» markalı qol saati, 1 ədəd adi qol saati, 1 ədəd suvenir xəncəri quldurluq yolu ilə talayaraq hadisə yerindən qaçıblar.

Binəqədi Rayon Polis İdarəsi (RPI) əməkdaşları tərəfindən peşəkarlıqla həyata keçirilən əməliyyat-axtarış və istintaq tədbirləri nəticəsində qeyd edilən cinayətin Bakı şəhər sakinləri əvvəllər məhkum olunmuş Anar Əmirli, Bəhruz Hacıyev, Bərdə rayon sakinləri Natiq Musayev, onun qohumu Elməddin Musayev tərəfindən törədildiyi müəyyən edilib və adları çəkilən şəxslər saxlanılaraq məsuliyyətə cəlb edililib.

Cinayət yolu ilə əldə edilən pul və qiymətli əşyalar isə saxlanılan şəxslər arasında bölünüb. Ev sahibinə məxsus olan «Frank Müller» markalı qol saati isə dəstə üzvü E. Musayevdən aşkar edilərək götürülüb.

Qeyd edilən faktla bağlı Binəqədi RPI-nin istintaq Şöbəsinə Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddələri ilə cinayət işi başlanılıb, zəruri istintaq hərəkətləri, eləcə də təxirəsalınmaz əməliyyat-axtarış tədbirləri davam etdirilir.

Toydan qayıdan mikroavtobus qəzaya düşdü

Bakıdan toydan qayıdan Lerik sakinləri mikroavtobusla Masallıda qəzaya düşüblər. ARB TV xəbər verir ki, hadisə yeni salınan Ələt-Astara-İran yolunun Masallı rayonu ərazisində keçən hissəsində qeydə alınıb.

Qəza nəticəsində Lerik rayonu Ambu kənd sakinləri, 45 yaşlı Xumar Məhərrəmov, 54 yaşlı Nazilə Hüseynova və 52 yaşlı Zərifə Dövlətova xəsarət alıb. Onlar Lənkəran Rayon Mərkəzi Xəstəxanasına çatdırılıblar.

Hadisənin başvermə səbəbləri araşdırılır.

31 yaşlı oğlan bir ailəni xəstəxanalıq etdi

Ağstafa rayonunda bıçaqlanma hadisəsi baş verib. ARB TV xəbər verir ki, hadisə rayonun Kolayır kəndində qeydə alınıb. 31 yaşlı Eyvaz Orucov qonşusu və eyni zamanda yaxın qohumunu xəstəxanalıq edib. O, bir neçə bıçaq zərbəsi endirdiyi oğlanın atasını yığıb, anasını, nənəsini və 16 yaşlı bacısını döyüb.

Zərərçəkənlər xəstəxanaya yerləşdiriliblər. 18 yaşlı gəncin vəziyyəti orta-ağırdır.

Faktla bağlı hüquq-mühafizə orqanları tərəfindən araşdırma aparılır.

Minik avtomobili ilə evakuator toqquşub, ölən var

Fövqəladə Hallar Nazirliyinin Böhran Vəziyyətlərində İdarəetmə Mərkəzinə daxil olmuş məlumat əsasında, Bakı şəhəri, Sabunçu rayonunda «Mercedes» markalı minik avtomobili və «Mercedes» markalı evakuator toqquşub.

APA-nın nazirliyin saytına istinadən verdiyi xəbərə görə, hadisə yerinə cəlb olunan Xüsusi Riskli Xilasetmə Xidmətinin xilasediciləri minik avtomobilinin sürücüsünü, 1994-cü il təvəllüdü Cəfərova Rumiyyə Ramiz qızının cəsədini nəqliyyat vasitəsindən çıxarıblar. Onun meyiti aidiyyəti üzrə təhvil verilib.

“Telefonları söndürün, şüalar xətər yetirir” mesajı Bakını bir gecədə bürüdü

Şayiənin yayılmasına səbəb nə idi; Kənan Rövşənoğlu: “Kimlərsə cəmiyyətin həssaslığını yoxlaya bilər”

Sentyabr ayının 5-də əhali arasında mənbəyi məlum olmayan xəbərdarlıq mesajı yayılıb. Mesajda gecə saatlarında güclü kosmik qasırğa olacağı, bununla bağlı əhəlinin telefonları söndürməyinin vacib olduğu qeyd edilir. A24.az saytı mövzu ilə bağlı azərbaycanlı fizik Yalçın İslamzadənin münasibətini öyrənib. Fizik aşağıdakıları deyib: “Dəqiq proqnoza görə gecə 00.30-04.00 Ay yərə həddən artıq yaxınlaşdığına görə, Yer planetində güclü kosmik fırtına, şüalanma olacaq. Məsləhət həddən artıq çox ciddidir, telefonlar 00.30-00.04-ə qədər söndürülməlidir, şüalar telefonlar vasitəsilə böyük xətər yetirir. Telefonları söndürün, xəbəri yayın”.

Bütün hallarda həmin xəbərdarlığı alan, almayan, gec alan, alıb da əhəmiyyət verməyənlər oldu. Və görüldüyünüz kimi, “telefon vasitəsilə yetirilən böyük xətər” gerçəkləşmədi. Necə deyirlər, hər kəs sağ və salamatdır, şüalanma nəticəsində səhhətindən şikayət edənlərə rast gəlmirik. O zaman nədir bu kütləvi panikanın səbəbi?

“Yeni Məsəvi” xatırladır ki, zaman-zaman cəmiyyətdə bu sayda şayiələr yayılır. İnsanlar hansısa təsdiqlənmiş, heç bir etibarlılığı olmayan xəbəri bir-birinə ötürürlər və bununla da cəmiyyətdə təşviş yaranır. Məsələn, 2012-ci il, 22 dekabrın dünyanın sonu olacağı ilə bağlı şayiələr bir neçə ay gündəmi məşğul etdi, insanlar təlaşlandı. Bunun bəzi sektorlarda alverin güclənməsinə səbəb olduğu və məqsədli şəkildə dünyanı bürüdüüyü deyilirdi.

Bəs bu dəfə yayılan şayiə-xəbərdarlığın arxasında nə dayanır? Ənənəvi olaraq “bu, masonların bir oyunu” deyib, işin içindən çıxmağa çalışacağıq, ya necə?

Ekspert Kənan Rövşənoğlu “Yeni Məsəvi”-ə

məti azərbaycanlıların dolayısı ilə İran islam inqilabına reaksiyasını yoxlamağa çalışıblar.

K.Rövşənoğlu xatırladı ki, həmin vaxt Güney Azərbaycanda da hərəkətlənmələr olurdu və burda sovet kəşfiyyatının rolu vardı. Onun sözlərinə görə, sovetlər inqilabın

müsləman Azərbaycanına yayılmasını bu şəkildə yoxlamağa çalışıblar: “Son vatsapp mesajları da hardasa cəmiyyətin bu cür xəbərlərə reaksiyasını, onun yayılma gücünü yoxlamaq cəhdinə bənzəyir. Kimlərsə cəmiyyətin həssaslığını yoxlaya bilər”.

□ Sevinc TELMANQIZI

“Nar” qadın voleybolçular arasında Avropa çempionatının rəsmi telekommunikasiya tərəfdaşı seçildi

“Nar” 20 sentyabr - 1 oktyabr 2017-ci il tarixləri arasında Azərbaycan və Gürcüstanda keçiriləcək qadın voleybolçular arasında 2017-ci il Avropa çempionatının final mərhələsinin rəsmi telekommunikasiya tərəfdaşı seçildi. Mobil operator eyni anda Bakı və Göygöl şəhərləri, eləcə də Gürcüstanın paytaxtı Tiflis şəhərində təşkil ediləcək voleybol üzrə Avropa çempionatının təşkilatçıları və iştirakçıları mobil rabitə - zəng və məlumatların ötürülməsi (data) xidmətləri ilə təmin edəcək, eləcə də yarışlara texnoloji dəstək xidməti sahəsində aparıcı provayder rolunu oynayacaq.

Qeyd edək ki, iki il öncə Azərbaycanda keçirilən ilk Avropa Oyunları və bu ilin may ayında respublikada təşkil edilən IV İslam həmrəyliyi oyunlarının telekommunikasiya tərəfdaşı olmuş “Nar” ölkədə həyata keçirilən mötəbər idman layihələrinin tərəfdaşı kimi böyük təcrübə qazanmışdır. Qadın voleybolçular arasında 2017-ci il Avropa çempionatının final mərhələsinin telekommunikasiya tərəfdaşı olaraq “Nar”-ın peşəkar əməkdaşları yarışların əməliyyat komitəsini yüksəkkeyfiyyətli xidmətlə təmin etməyi hədəfləyirlər. “Nar” bu növbəti idman bayramının Azərbaycana daha bir uğur gətirəcəyindən əmin olmaqla, bu uğurun qazanılması üçün əmək sərf etməkdən qürur duyduğunu ifadə edir.

“Azerfon” şirkəti 21 mart 2007-ci ildə “Nar Mobile” ticarət nişanı ilə fəaliyyətə başlayaraq qısa bir müddətdə Azərbaycanda telekommunikasiya və mobil rabitə sahəsinin aparıcı şirkətlərindən birinə çevrilmişdir. “Nar” ticarət nişanı Azərbaycanın zəngin mədəni və tarixi irsinin çağdaş həyatla bağlılığının rəmzi olaraq seçilmişdir. “Nar” ölkədə ilk dəfə olaraq 3G texnologiyasını təqdim etmiş və geniş 4G şəbəkəsini abunəçilərinin istifadəsinə vermişdir. “Nar” şəbəkəsi hazırda ölkə ərazisinin 93%-ni əhatə edir və 6000-dən artıq baza stansiyası ilə abunəçilərə yüksəkkeyfiyyətli xidmət göstərir.

“Nar”-ın kampaniya, məhsul və layihələri haqqında nar.az internet sahifəsindən ətraflı məlumat almaq olar.

Belə bir formul mövcuddur - insan çəkisinin hər 1 kiloqramı üçün 30-40 ml su içilməlidir. Digər formula görə - 1500 ml + insan çəkisinin hər 1 kq-na 20 ml su (bədən çəkisi 20 kq-dan artıq olduqda). Orta hesabla 70 kq bədən çəkisi olan insan gün ərzində 2,5 l və daha artıq su qəbul etməlidir. Təbii ki, bu heç də o demək deyil ki, insan hər gün mütləq düz 3 l su içməlidir. Axı biz suyu digər mənbələrdən də alırıq - suplar, şirələr, meyvə və tərəvəzlərdə olan su və s.

Hər gün insan orqanizmindən orta hesabla 2 l (isti yay günlərində bundan da artıq) maye ifraz olunur. Yalnız böyrəklər gün ərzində təxminən 1-1,3 l qədar maye ifraz edir. Bundan əlavə, dərimiz, bağırsaqlarımız və ağciyərlərimiz vasitəsilə də ətraf mühitə maye ifraz olunur.

Bəzən köklükdən əziyyət çəkənlərə diyetoloqlar bol miqdarda su içməyi tövsiyə edirlər. Nəinki diyetoloqlar, həkimlər belə xəstələrinə hər zaman bol miqdarda maye, yəni su içməyi tövsiyə edir. Çünki su bədəndəki bütün zərərli maddələri təmizləyir. Ümumiyyətlə, ta qədim zamanlardan su ilə müalicə metodları mövcud olub. Bu metodlardan biri də hələ də istifadə edilən qədim tarixi olan yapon su terapiyasıdır. Yaponlara görə, su ilə bir çox xəstəliklərin yüz faiz müalicəsi mümkündür. Bu xəstəliklərin siyahısına baş ağrıları, piylənmə, ürək problemləri, astma, bronxit, qastrit, burun, boğaz, qulaq və gözlə bağlı müxtəlif xəstəliklər daxildir. Bu üsulun isə resepti

çox sadədir. Yapon su terapiyasına görə, səhər oyanan kimi dişləri təmizləməmişdən əvvəl 4 stəkan su içilməlidir. Su qəbulundan sonra dişlərinizi təmizləyə bilərsiniz və 45 dəqiqədən sonra artıq səhər yeməyini yeyə bilərsiniz. Gün ərzində 3 dəfə qidalandıqdan 15 dəqiqə sonra 1 stəkan su içilməlidir və suyun qəbulundan sonra 2 saat heç bir qida və maye qəbul etmək olmaz. Digər qədim su müalicə üsullarından biri də hind terapiyasıdır. Bu terapiyada isə qaynadılmış çiy sudan istifadə edilir. Təbii ki, bu, təmiz su olmalıdır. Düzdür, Azərbaycanda təmiz içməli suların varlığından danışmaq çətindir. Amma təmizlənmiş, sterilizə olunmuş suların istifadə etmək olar. Hind terapiyasına görə, hər gün 7 stəkan su (1,5 litr) içilməklə dərman qəbul etmədən, iynə vurdurmadan, müalicəyə sərf ediləcək xərclərdən xilas olmaq olar.

Qeyd edək ki, hər bir azərbaycanlı ailəsinin süfrəsində meyvə suları əskik ol-

Qədim su terapiyaları - onlar müalicə edirmi?

Vaqif Qarayev: "Maddələr mübadiləsinin pozulmaması üçün su mühüm faktordur"

mur. Qonaqlıqlarda, yığıncaqlarda süfrəyə daha çox limonadlar, müxtəlif rəngli sular, meyvə suları qoyuruq. Nadir hallarda süfrədə adi suya rast gəlmək olar. Hər zaman düşünürük ki, meyvə suları xüsusən də uşaqlar üçün çox faydalıdır. Ancaq bu fikir tamamilə yanlışdır. Əslində isə meyvə suyunun uşaq üçün, eləcə də böyüklər

üçün sadə su qədar xeyri yoxdur.

Həkim Vaqif Qarayev şirinin içkilərin uşaqlar üçün zərərli olduğunu dedi: "Xüsusən də satışda olan rəngli içkiləri uşaqlara vermək olmaz. Su isə orqanizm üçün çox faydalıdır. Maddələr mübadiləsinin normal yaşaması üçün su mühüm faktordur. Elə insanlar var ki, bə-

dənin fiziki parametrlərindən asılı olaraq normadan iki dəfə çox su içə bilər. Amma bütövlükdə susuz qalmaq insanı ölmə aparır. Uşaqlarda mədə-bağırsaq pozğunluqları zamanı susuzlaşma gedərsə, bu çox təhlükəli vəziyyət hesab edilir. Bəzi xəstəliklər var ki, məsələn, ürək, böyrək xəstəlikləri zamanı həkim maye çox qəbul etməyi məsləhət görmür. Amma bu o demək deyil ki, orqanizm bütövlükdə susuz qalmalıdır. Su çirklidirsə, uşaqlara qaynadılmamış su vermək olmaz. Mən satışda olan suların normativlərə uyğun olduğuna inanmıram və onları təbii su hesab etmirəm. Əgər kiçik yaşlı uşaqlar suya çox meyl edir və çox su içirlərsə, o uşaqlar mütləq müayinə olunmalıdır. Diabet, şəkər

və böyrək sidik yolları müayinə edilməlidir".

Dahi Nizami Gəncəvi su haqqında belə bir kəlam demişdi: "Bir inci saflığı varsa da suda, Artıq içiləndə dərd verir su da". Bəli, suyun xeyirli təsirləri nə qədər çox olsa da, bəzən həddən artıq su qəbulu sağlamlıq üçün zərərli ola bilər. xüsusən də hazırda krantlardan gələn çirklilərlə sular. Suyun tərkibində çoxlu sayda mikroorqanizmlər olur ki, bunların da bəziləri insanda qarın yatalağı, vəba, hepatit və ya gastroenterit kimi ağır xəstəliklər yaradır. Suyun çirklənməsi kimyəvi də ola bilər. Belə sudan istifadənin zərərli nəticələri həmin an və ya bir neçə il sonra büruzə verir. Eləcə də suyun dəfələrlə qızdırılması nəticəsində ərp yaranır ki, bu da sağlamlıq üçün ziyanlıdır.

□ Günel MANAFLI

Bakı kəndində yas mərasimləri ilə bağlı təqdirədirici qərar

Şağandakı hüzn məclislərində daha yemək verilməyəcək

Bakının Şağan kəndinin yas mərasimlərində bundan sonra yemək verilməyəcək. Qaynarinfo.az saytının yazdığına görə, sentyabrın 1-dən etibarən adıçəkilən kənddə yas mərasimlərində süfrələrdə israfçılığa yol verilməməsi barədə ortaq fikrə gəlinib.

Qəsəbə nümayəndəliyinin rəsmisi **Təvəkkül Səlimovun** sözlərinə görə, sakinlər yas mərasimlərində israfçılığın qarşısının alınması məqsədilə atılan addımı müsbət qarşılayıb: "Bələdiyyə və Qəsəbə nümayəndəliyi ortaq fikrə gəlib ki, 2-3 il əvvəl yas mərasimləri ilə bağlı başlatılan maarifləndirmə işləri davam etdirilsin. Qəsəbənin axundu ilə birlikdə sakinlərlə danışıq-

lar aparıldı və müsbət qarşılandı".

Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin (QMİ) mətbuat xidmətindən isə BAKU.WS-ə bildirilib ki, QMİ yas mərasimlərində israfçılığa yol verilməməsinin tərəfdarıdır: "Biz həmişə tövsiyə etmişik ki, yas mərasimlərində süfrələr sadə olsun və israfçılıq edilməsin. Lakin QMİ bununla bağlı heç bir qadağa qoymayıb, sadəcə, vətəndaşlara tövsiyə edib".

Qeyd edək ki, Azərbaycanda yas mərasimlərinin təmtəraqlı keçməsi uzun müddətdir ki, müzakirə mövzusu olaraq qalmaqdadır. Hətta bir müddət bundan əvvəl

yas mərasimlərində israf qida məhsullarına qadağan qoyulsa da, heç bir nəticəsi olmadı. Bu gün yenə yas mərasimlərində təmtərağın şahidi oluruq. İndi bir çox insanlar yas mərasimlərini əvvəlki kimi çadırlarda deyil, restoranlarda təşkil edirlər. Məclislər isə toy mərasimlərindən, faktiki, fərqlənir, şirniyyatdan, meyvədən tutmuş, müxtəlif cür yeməklər düzülür. Dini qaydalara görə isə ehsan ancaq kasıblara verilməli və israfçılıq həddini aşmamalıdır.

Dini ekspertlər dəfələrlə qeyd edirlər ki, əslində ehsan mərhumun ruhu naminə görə bütün xeyir əməlləri eh-

tiva edir. Yeni ehsan yemək süfrəsi kimi nəzərdə tutulmalıdır. Ehsan süfrəsi əvəzinə mərhumun yaxınları süfrəyə xərclənəcək vəsaiti imkansız, kasıb insanların ailəsinə, valideyn himayəsindən məhrum uşaqlara verərlərsə, imkansız tələbələrə təhsil haqqında kömək edərlərsə, xəstə və imkansız şəxslərin müalicəsinə yardım edərlərsə və yaxud yol çəkilməsi, bulaq tikilməsi kimi xeyriyyə işlərinə sərf edərlərsə, mərhum üçün daha çox savab olar, nəinki israfçılıq edərək yemək ehsanı vermək.

Xatırladaq ki, bugünlərdə Sumqayıt sakini Qalib Nəzərov bu cür addım atmışdı. Be-

lə ki, o, dünyasını dəyişən atası üçün 40 mərasimi keçirməkdən imtina edərək əvəzində Kambocada ata-anasının adına artezian quyusu çəkdirmişdi. Sumqayıt sakininin bu addımı ictimaiyyət tərəfindən təqdir edilmişdi.

O da məlumdur ki, Azərbaycandan başqa digər müsəlman ölkələrinin böyük əksəriyyətində yas mərasimləri heç də təmtəraqlı keçirilmir. Yalnız 3 gün müddətində başsağlığı üçün təşrif buyuran qonaqlara adi su, xurma verilir və yaxud mərhumun qonşularına təşrif buyuran qonaqlara adi su, xurma verilir və yaxud mərhumun qonşularına təşrif buyuran qonaqlara adi su, xurma verilir. Mərhumun yaxınları üçün vəsait toplanır, onun əşyaları, geyimləri kasıb, imkansız insanlara paylanılır. Bununla da ölen şəxs üçün savab qazanılır.

Məsələn, qardaş Türkiyədə dünyasını dəyişən şəxs üçün öncə cənəzə namazı qılınır, mərhum dəfn olunur,

dəfndən sonra 3 gün ərzində mərhumun yaxınlarına başsağlığı vermək üçün ailələrinə baş çəkilir. Türkiyədə yas mərasimi üçün xüsusi olaraq ehsan süfrəsi açılması ənənəsi yoxdur.

İranda isə yas mərasimləri məsciddə keçirilir. Məclislər yemək-içməksiz təşkil olunur.

Livanda, Suriyada, İraqda keçirilən yas mərasimlərində mərhumun dəfnindən sonra mərhuma yaxın şəxslər onun ailəsinə yağ, düyü və s. ərzaqlar göndərir, hətta yeməkləri mərhumun evində hazırlamaq üçün müəyyən şəxslər təyin edirlər. Mərhumun yaxınları əziyyət çəkməsin deyərək hazır yemək göndərənlər də olur. Suriyada yas mərasimlərinə gələn qonaqlara yalnız və yalnız qəhvə təklif olunur. Livanda və İraqda isə məclisə gələn qonaqlara çay, su və halva paylanılır.

□ Xəlida GƏRAY

MUSAVAT

Son səhifə

N 184 (6798) 7 sentyabr 2017

Müəllim klassik poeziyanı bilməyən 19 şagirdi döydü

Çinin Hefey şəhərində müəllim şagirdləri klassik poeziyanı yaxşı bilmədiklərinə görə döyüb. Bu haqda lenta.ru saytı "Daily Mail"ə istinadən yazıb. Bu məsələyə görə 20 şagird cəzalandırılıb. Dərstdə oturan şagirdlərdən biri bu cəzanı mobil telefonla çəkib və internet vasitəsilə yayıb. Bundan sonra müəllim müvəqqəti olaraq işdən azad edilib. Martda xəbər verilmişdi ki, Amerikanın təşkilatlarından biri məktəblərdə şagirdlərin cəzalandırılmasına qarşı reklam kampaniyasına başlayıb. Amerikanın 19 ştatında müəllimlərə uşaqları vurmağa icazə verilib.

Süd içmək mədə xərçəngini yox edir?

Çinin Tayvan bölgəsində İlan Universitetinin alimləri inək südünün tərkibindən alınmış zülal fraqmentinin mədə karsinomasına (xərçəng) qarşı güclü təsirə malik olduğunu müəyyən ediblər. Musavat.com xarici mənbəyə istinadla xəbər verir ki, bu yenilik mədənin bədxassəli şişinə qarşı hazırlanacaq preparatın əsasında dura bilər.

Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının məlumatına görə, hər il 800 min insan bu xəstəlikdən dünyasını dəyişir. Mədə karsinoması ən məkrli xərçəng növlərindən sayılır.

Yeddi qadın pitonu dövrəyə aldı... sonra şəkil çəkdi

Hindistanın Udaypur şəhəri sakinləri uzunluğu 2.5 metr olan pitonu yaxalayıb, onun başında keşik çəkiblər. Bu barədə "Hindustan Times" xəbər verib. Qadınlardan biri ailəyə aid torpaq sahəsində çalışanda pitonu kəşf edib. Onun səsinə kəndin digər sakinləri də qaçaraq gəliblər. Yiğışanlar qərar veriblər ki, ilanı hər tərəfdən əhatəyə alsınlar və onun digər sahəyə keçməsinə imkan verməsinlər. Onlar eyni zamanda heç kəsin heyvana daş atmasına və ona zərər yetirməsinə imkan verməməyə çalışıb. Yeddi nəfərə yaxın qadın ilanı əhatəyə alıb. Onlar Udaypurda vəhşi heyvanlarla işləyən mütə-

xəssisin gəlişini gözləyiblər. İlanlar üzrə mütəxəssis olan şəxs yaxalanan piton növünü tanıyıb. İlanın zərərli olmadığı aşkarlandı isə kənd sakinləri xeyli rahatlaşdılar. Onların hamısı əllərində ilanla bol-bol şəkil çəkdi.

İnsanın populyarlığını baş-beyin qabığı müəyyənləşdirir

ABŞ alimləri tədqiqat apararaq bəzi insanların hansı səbəbə görə digər insanlardan daha çox diqqət cəlb etməsinə öyrənmək istəyiblər. Tədqiqatçılar əsas kimi insanın sosial şəbəkələrdə özünü aparmasını götürüblər. Eksperiment iştirakçıları insanları fotosəkillə qiymətləndirən zaman onların beyini baş-beyinin daha fəal hissələrini müəyyənləşdirən funksional maqnit-rezonans tomoqrafiyası metodu ilə öyrənilib. Məlum olub ki, insanların digərlərini populyar kimi qəbul etməsinə baş-beyin qabığında olan xüsusi neyron qiymətləndirmə sistemi cavabdehdir. Sistem hətta bu və ya digər insanların ətrafdakılar üçün onların özlərini cəlbedici hesab etməsələr belə cəlbedici olmasını müəyyənləşdirir.

Neyron qiymətləndirmə sistemi haqqında məlumatlar başqa insanların statusu barədə təsəvvürün bizim davranışımıza necə təsir göstərməsini anlamağa imkan verir.

Həddən artıq arıq və cavan manekənləri işə götürməyəcəklər

Onlarla dəbdə olan brendə sahib olan fransız kampaniyaları LVMH və Kering həddən artıq arıq və cavan olan modellərlə işləməkdən imtina edib. Bu barədə "The Local" nəşri xəbər verib. Kampaniyalar qaydalar siyahısı müəyyənləşdiriblər. Həmin siyahıya əsasən, modellərin sağlamlığına heç bir təhlükə yaratmayacaq şərtlər sıralanıb. Onlar bədən ölçüləri 34-dən kiçik olan qadın, bədən ölçüləri 44-dən kiçik olan kişi manekənlərin işə götürülməsini qadağan edirlər. Modellərin yaşı 16-dan kiçik ola bilməz. Bundan başqa, 18 yaşına qədər olan modelləri müşayiət edəcək yaxınları olmalı və onlar spirtli içkilərdən istifadə etməməlidir. LVMH holdinqi Louis Vuitton, Christian Dior, Givenchy, Fendi i Marc Jacobs kimi brendlərlə çalışır.

QOÇ - Astroloji göstəricilərə görə, maddi durumunuzda müəyyən irəliləyişlər mümkündür. Bununla yanaşı, gözləmədiyiniz istiqamətdən sizə qarşı təxribat da ola bilər. Tədbirli olun.

BUGA - Əsəblərinizi cilovlaya bilsəniz, heç bir qanqaraçılığı olmayacaq. Qərar çıxarmamışdan əvvəl yaxşıca götür-qoy edin. Uzaqda yaşayan qohumlarınızla əlaqə saxlayın.

ƏKİZLƏR - Əyləncə və gəzintilərə çox da aludə olmayın. Bu gün işgüzarlığınızı artırmalısınız. Yeni planlarınızı həyata keçirmək üçün bəzi nüfuzlu şəxslərlə görüşməyiniz vacibdir. Çağırışlara gecikməyin.

XƏRÇƏNG - Ehtiyatlı olun, aldanma ehtimalınız var. Etibar etdiyiniz adamlar tərəfindən hiyləgərliyə tuş gələ bilərsiniz. Yaxşı olarkı, mühüm planlarınız haqda kiməsə məlumat verməyəsəniz.

ŞİR - Kifayət qədər yorucu gündür. Əgər realıq imkan versə, bütün vaxtınızı evdə və ya təbiət qoynunda keçirin. Qida və yuxu rejiminizə fikir verin. Ağır fiziki işlərdən uzaq olun.

QIZ - Sağlıq durumunuza xüsusi diqqət yetirin. Əks təqdirdə, həkimə müraciət etməli olacaqsınız. Özünü stressli vəziyyətdən qoruyun. Tənhaliqə qapılmaqdan, dostlarınızla bir arada olun.

TƏRƏZİ - Göy qübbəsi uğurlardan vəd verir. Sadəcə, siz də özünüzü bu vəziyyətə hazırlamalısınız. Ailə-sevgi münasibətlərində xoş ovqat qazanacaqsınız. Pulsuzluğa görə narahat olmayın.

ƏQRƏB - Hər mənada düşərli gündür. İşlər fəaliyyətdə, istərsə də qarşılıqlı münasibətlərdə bəxtiniz gətirə bilər. Günün ikinci yarısında normal qazanmaq ehtimalınız da var.

OXATAN - Ümumi çalarlarına görə uğursuz gündür. Ətrafınızda olanlar əsəblərinizi tarıma çəkə bilər. Odur ki, hər bir situasiyada öz mövqeyinizi qabartmamalı, emosionalara uymamalısınız.

OĞLAQ - Özünü reklam prinsiplərindən uzaq olun. Çünki indi belə adamlara müsbət nəzərlə baxmırlar. Qarşı tərəfin ədalətli fikirləri ilə razılaşın. Hər hansı mübahisəyə isə lüzum yoxdur.

SUTÖKƏN - Fəaliyyətlə bağlı xoşagəlməzliklər görünür. Bu amili nəzərə alıb ciddi işlərin həllini təxirə salın. Sevgi və digər münasibətlərdə isə vəziyyət xeyrinizədir. Uzaq yola çıxmaq olar.

BALILAR - Saat 17:01-ə qədər Ay bürcünüzdə qərar tutduğundan müəyyən gərginlik müşahidə oluna bilər. İlk növbədə səhhətinizə fikir verin. İşgüzar sövdələşmələrdə iştirakınızı isə sonrakı saatlara salın.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Pişik sahibindən qurtulmaq üçün Londondan Şotlandiyaya qaçdı

Londonda öz sahiblərindən qaçan pişik Şotlandiyaya tapılıb. Bu da pişiyin öz evindən 725 kilometr uzaqlaşması deməkdir. Bu barədə lenta.ru saytı yazıb. 10 yaşlı Pablo adlı pişik itkin düşəndən bir il sonra Şotlandiyanın o qədər də böyük olmayan Rosayt şəhərində tapılıb. Pablo bankın avtomatik qapılarından içəri girib və kreslodə yuxuya gedib. Bank işçiləri onu veterinara təhvil verəndə sahibinin kimliyi olan mikroçip tapıblar. Təxmin edilir ki, pişik Şotlandiyaya yük maşının üstünə hoptanaraq çatıb. Bu vaxta qədər dəfələrlə təcrübədə pişiklərin uzun məsafə qət etmələri görünüb. Amma bu zaman pişiklər daha çox evə qayıtmaq üçün belə "səyahətlər" ediblər.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Elsad MƏMMƏDLİ

Lisensiya N: B 114
SAYI: 5.100